

**Doelmatigheid en Effectiviteit van het
Sportbeleid
Gemeente Oosterhout**

Eindrapportage

mei 2013

Postbus 5000
4700 KA ROOSENDAAL

www.rekenkamerwestbrabant.nl

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
1.1.	Doelstelling en onderzoeksvragen	5
1.1.1.	Doelstelling	5
1.1.2.	Onderzoeksvragen	6
1.2.	Onderzoeksaanpak	7
1.2.1.	Uitgangspunten	7
1.2.2.	Onderzoeksmethoden	7
1.2.3.	Stappenplan	7
1.3.	Leeswijzer	10
2.	Context	12
2.1.	Trends en ontwikkelingen in het sportbeleid	12
2.2.	Sportbeleid en –voorzieningen in Oosterhout	13
2.2.1.	Sportbeleid gemeente Oosterhout	13
2.2.2.	Sportvoorzieningen in Oosterhout	14
3.	Ontwikkeling en realisatie van beleid	19
3.1.	Totstandkoming en status van het sportbeleid	19
3.1.1.	Proces van beleidsontwikkeling	19
3.1.2.	Samenhang met andere beleidsterreinen	20
3.1.3.	Doorwerking maatschappelijke en demografische ontwikkelingen	23
3.1.4.	Afstemming in landelijk, provinciaal en regionaal verband	23
3.2.	Doelstelling, verantwoordelijkheden en middelen	24
3.2.1.	Belangen, rollen en verantwoordelijkheden	24
3.2.2.	Doelen en doelgroepen	24
3.2.3.	Beleidsinstrumenten	27
3.2.4.	Financiële middelen	28
3.3.	Sportaccommodaties	31
3.4.	Subsidies en overige beleidsinstrumenten	33
4.	Monitoring, evaluatie en controle van beleid	36
4.1.	Monitoring	36
4.2.	Evaluatie	36
4.3.	Rol gemeenteraad	37
5.	Conclusies en aanbevelingen	39
5.1.	Inleiding	39
5.2.	Conclusies	39
5.3.	Aanbevelingen	43
6.	Reactie College op conceptrapport	46
7.	Nawoord	47
Bijlagen		
	Bijlage 1 – Normenkader ontwikkeling van beleid	51
	Bijlage 2 – Normenkader realisatie van beleid	58
	Bijlage 3 – Normenkader monitoring van beleid	64
	Bijlage 4 – Normenkader evaluatie van beleid	66
	Bijlage 5 – Normenkader rol gemeenteraad	67
	Bijlage 6 – Bronvermelding & Interviews	69

1. Inleiding

1.1. Doelstelling en onderzoeksvragen

1.1.1. Doelstelling

Het onderzoek beoogt de stand van zaken van het sportbeleid in Oosterhout in kaart te brengen. De doelstelling van het onderzoek is driedelig:

1. De maatschappelijke waarde en kosten van het sportbeleid in Oosterhout in beeld brengen. De maatschappelijke waarde wordt in beeld gebracht aan de hand van de door de gemeente gestelde doelen. De 'werkelijke' maatschappelijke waarde is niet zo makkelijk vast te stellen, maar wordt beschreven door het sportbeleid in de context en in de samenhang met andere beleidsterreinen te analyseren.
2. Inzicht geven in sportbeleid in een veranderende samenleving.
3. Onderzoeken, vergelijken, leren en verbeteren.

De maatschappelijke waarde en kosten van sportbeleid in beeld

De beoefening van sport heeft in eerste instantie een intrinsieke waarde. Dat wil zeggen sport als doel op zich, omdat het leuk is. Daarnaast kan sport in belangrijke mate bijdragen aan maatschappelijke doelen op het gebied van o.a. recreatie, gezondheid, sociale samenhang, participatie, integratie, economie en promotie.

Gemeenten zetten veelal omvangrijke financiële middelen in om de sportdeelname te stimuleren, onder meer door het investeren in accommodaties, het verstrekken van subsidies, maar ook door sportaanbod te initiëren. Het rekenkameronderzoek naar het sportbeleid in Oosterhout brengt in beeld welke maatschappelijke doelen de gemeente met het sportbeleid wil bereiken, welke vormen van sport de gemeente ondersteunt en wat de bijdrage van deze sporten is aan de realisatie van de maatschappelijke doelstellingen.

Daarbij is tevens aan de orde welke kosten aan het sportbeleid zijn verbonden en welke grondslagen de gemeente hanteert bij de taak- en kostenverdeling tussen de gemeente en de deelnemers.

Onderscheidende elementen op het gebied van sport(beleid) in Oosterhout zijn het grote aantal zwembaden/m² zwembadwater, het grote aantal buitensportaccommodaties en -verenigingen en de recente investeringen in de realisatie en/of aanpassing van een aantal sportaccommodaties. Oosterhout zet conform de tijdgeest sterk in op integraal beleid, op de maatschappelijke kracht van sport en de samenhang van sport met andere beleidsterreinen. Het sportbeleid van de gemeente focust op zowel de intrinsieke als de maatschappelijke waarde van sport. De maatschappelijke kracht van sport in Oosterhout komt tot uiting in sport en bewegen ten behoeve van de gezondheid en de maatschappelijke participatie van de inwoners. Daarnaast streeft de gemeente ernaar dat de inwoners tevreden zijn over het niveau van de sportvoorzieningen: sportaccommodaties, en sportverenigingen, maar ook de voorzieningen om ongeorganiseerd en/of anders georganiseerd te kunnen sporten.

Sportbeleid in een veranderende samenleving

Een sportbeleid dat maatschappelijke doelen nastreeft, kan niet los gezien worden van veranderingen in de samenleving. De veranderingen in de bevolkingssamenstelling, ontwikkelingen in de sport en een wijziging in de visie op de

rolverdeling tussen overheid en burger vragen om een aanpassing van het sportbeleid. Het onderzoek brengt de relevante actuele ontwikkelingen in beeld en de wijze waarop de gemeente in het sportbeleid op deze ontwikkelingen inspeelt.

Onderzoeken, vergelijken, leren en verbeteren

Het onderzoek brengt het sportbeleid van Oosterhout in beeld en de wijze waarop het beleid wordt gerealiseerd. Dit beleid moet worden getoetst aan normen voor "goed sportbeleid". Daarnaast wordt in het onderzoek een vergelijking gemaakt met het sportbeleid en de resultaten daarvan in de gemeenten Rucphen, Bergen op Zoom en Roosendaal. Deze vergelijking van de vier West-Brabantse gemeenten wordt beschreven in een koepelnotitie.

De Rekenkamer West-Brabant heeft gekozen voor een onderzoek naar de doelmatigheid en effectiviteit van het sportbeleid vanwege de veranderingen in het sportbeleid de afgelopen jaren en de omvangrijke financiële middelen die gemeenten besteden aan sport.

1.1.2. Onderzoeksvragen

De centrale vraag voor dit onderzoek luidt:

In hoeverre is het sportbeleid van de gemeente Oosterhout als effectief en doelmatig aan te merken?

Deze centrale vraag is uitgewerkt in vijf deelvragen:

- 1. Beleid:** op welke wijze is het sportbeleid tot stand gekomen en heeft dit geresulteerd in duidelijke afspraken met betrekking tot doelen, doelgroepen, verantwoordelijkheden en inzet van (financiële) middelen?
- 2. Realisatie:** welke beleidsinstrumenten worden ingezet om het beleid te realiseren en in hoeverre is de uitvoering als effectief en doelmatig aan te merken?
- 3. Monitoring:** in hoeverre beschikt de gemeente over informatie om vast te kunnen stellen of de ondersteunde activiteiten er toe leiden dat de beoogde maatschappelijke effecten worden bereikt?
- 4. Evaluatie:** in hoeverre wordt op grond van inzichten in maatschappelijke effecten tot aanpassing van beleid gekomen?
- 5. Rol gemeenteraad:** in hoeverre (kunnen) raadsleden invulling geven aan hun kaderstellende en controlerende rol?

Aan de deelvragen is door de Rekenkamer West-Brabant een overzicht toegevoegd van de aandachtspunten die bij deze vragen aan de orde zullen komen. Deze zijn verwerkt in het normenkader dat gebruikt is bij de uitvoering van het onderzoek.

Onderzoekperiode en afbakening van het onderzoek:

- Het zwaartepunt van het onderzoek ligt bij de georganiseerde sport. Waar mogelijk is ook de ongeorganiseerde sport meegenomen. Commerciële sportaanbieders en de professionele sport zijn buiten beschouwing gelaten en geen onderwerp van onderzoek.
- Het onderzoek heeft betrekking op de periode 2008-2011. Relevante documenten en andersoortige informatie van voor 2008 en uit 2012 zijn echter ook meegenomen in het onderzoek.

Het onderzoek is uitgevoerd door onderzoekers van BMC. De Rekenkamer West-Brabant heeft BMC de opdracht voor de uitvoering van het onderzoek verstrekt op

basis van de ervaring en kennis van BMC op het gebied van zowel Rekenkameronderzoeken als gemeentelijk sportbeleid.

1.2. Onderzoeksaanpak

1.2.1. Uitgangspunten

1. Rekenkameronderzoek moet overtuigingskracht hebben, betrouwbaar en bruikbaar zijn. Dit betekent het volgende:
  - a. Het onderzoeksproces dient systematisch, transparant en herhaalbaar te zijn.
  - b. De aangedragen feiten en omstandigheden moeten juist zijn.
  - c. De onderzoeksmethode moet betrouwbaar zijn (methodisch correct).
  - d. De conclusies en aanbevelingen dienen door betrokkenen en daarbinnen met name de raad worden ervaren als positief prikkelend, praktisch bruikbaar en uitvoerbaar.
2. Rekenkameronderzoek levert een bijdrage aan kwaliteitsverbetering binnen de gemeente: er dient sprake te zijn van een ontwikkelingsaspect.
3. Het onderhavige onderzoek beperkt zich tot het sportbeleid van de gemeente. Elementen van andere beleidsterreinen worden alleen bij het onderzoek betrokken voor zover deze een expliciete rol spelen in het sportbeleid.
4. De 'couleur locale' is een factor die meegenomen is in het onderzoek. In Oosterhout zijn het sportbeleid en de sportvoorzieningen breed bekeken, ook de ongeorganiseerde sport en de samenhang met andere beleidsterreinen zijn bijvoorbeeld meegenomen. Bij de documentenstudie zijn hiervoor de aan dit beleid ten grondslag liggende overwegingen geïnventariseerd en geanalyseerd. Ook is de keuze van de te interviewen personen mede bepaald aan de hand van de specifieke lokale omstandigheden. En tot slot hebben we expliciet de specifieke doelstellingen en ambities zoals de gemeente die geformuleerd heeft en de invulling hiervan in de uitvoering van het beleid bekeken.

1.2.2. Onderzoeksmethoden

De volgende onderzoeksmethoden zijn gebruikt voor dit onderzoek:

- Documentenstudie.
- Vergelijkende analyse op basis van een uniform gedefinieerde gegevensuitvraag.
- Interviews op basis van vooraf vastgestelde vragen en gespreksonderwerpen.
- Hoor- en wederhoor.

Deze methoden worden in het hierna volgende stappenplan nader uitgewerkt.

1.2.3. Stappenplan

Het stappenplan voor de uitvoering van het onderzoek bestaat uit de volgende acht stappen:

1. Oriëntatie, normenkader en onderzoeksplan.
2. Introductie bij gemeente.
3. Documentenstudie.
4. Gegevensuitvraag.

5. Interviews.
6. Nota van bevindingen.
7. Ambtelijk hoor en wederhoor.
8. Bestuurlijk hoor en wederhoor.

Hieronder worden de 8 stappen toegelicht.

Stap 1: Oriëntatie, normenkader en onderzoeksplan

De eerste stap bestaat uit een nadere oriëntatie op de betrokken gemeentelijke organisatie. Op basis van deze oriëntatie hebben wij voor de gemeente een normenkader en een plan van aanpak opgesteld waarin ruimte is voor de specifieke lokale elementen.

Stap 2: Introductie bij gemeenten

In de gemeente Oosterhout heeft op 26 januari 2012 een bijeenkomst met een delegatie van de gemeente plaatsgevonden. Tijdens het overleg is de specifieke onderzoeksplan voor het onderzoek in Oosterhout toegelicht. Daarnaast zijn in het overleg werkafspraken gemaakt, is een gemeentelijke contactfunctionaris aangewezen (dhr. van Stratum) etc.

Stap 3: Documentenstudie

In de derde stap zijn de voor Oosterhout relevante documenten verzameld en bestudeerd. Dit in afstemming met de aangewezen contactfunctionaris die ook verantwoordelijk was voor de aanlevering van de benodigde documenten. Daarnaast hebben wij ontwikkelingen op relevante terreinen als bevolkingssamenstelling, gezondheid, sportparticipatie, vrijwilligerswerk, bestuurlijke verhoudingen, verenigingsdeelname etc. geïnventariseerd. Wij hebben vastgelegd welke documenten zijn opgevraagd en ontvangen.

De documentenstudie heeft een eerste inzicht in de totstandkoming en de status van het sportbeleid, de inhoud van het sportbeleid, de uitvoering van het sportbeleid en de relevante maatschappelijke ontwikkelingen opgeleverd.

De rapportage is gebaseerd op het bestuderen van de volgende documenten:

- Kadernota Sport en Sportieve Recreatie Oosterhout 2004-2014.
- Sportbedrijf Oosterhout 2011-2014.
- Bestuursrapportages 2008, 2009, 2010, 2011.
- Jaarverslagen 2008, 2009, 2010, 2011.
- Programmabegroting 2008, 2009, 2010, 2011, 2012.
- Meerjarenbegroting 2012-2015.
- Actieprogramma Jong 2008-2010, 2011-2014.
- Beleidskader maatschappelijke ondersteuning 2012-2015.
- Beleidsnota WMO 2007-2011.
- Gezondheidsnota 2008-2011: 'Oosterhout stimuleert gezonde samenleving', incl. voortgangsrapportages.
- Buurt- en dorpsenquête 2009 – gezondheid, bewegen en sport.
- Buiten Spelen in Oosterhout (beleidsnota september 2007).
- Diverse projectplannen en rapportages combinatiefunctionarissen in Oosterhout.
- Diverse projectplannen en rapportages breedtesportimpuls in Oosterhout.
- Coalitieakkoord 2010-2014.
- Algemene Subsidieverordening Oosterhout 2012.
- Beleidsregels voor Subsidieverstrekking 2012.

- Evaluatie Oosterhout in Beweging 2005-2010 (2012).
- Evaluatie van de Impuls brede scholen, sport en cultuur (2012).
- Besluiten, communicatie etc. m.b.t. (de totstandkoming van) de bovenstaande documenten.
- Beleidsbrief Sport Ministerie van VWS (2011)
- Olympisch Plan 2028 (2010)
- Sportplan Brabant 2016 (2011)

Stap 4: Gegevensuitvraag

In vervolg op de documentenstudie is een lijst opgesteld van aan te leveren gegevens. Deze gegevens hebben betrekking op de inhoud van het sportbeleid, de organisatie en uitvoering van het sportbeleid, sportstimulering, het sportaanbod en de sportdeelname, de personele inzet, sportaccommodaties (aantal, type en bezetting), subsidies, de kosten van sport voor de gemeente en de realisatie van doelstellingen. Voor deze gegevens zijn duidelijke en eenduidige definities gehanteerd zodat een vergelijking tussen gemeenten mogelijk is. Door de gegevens van gemeenten onderling te vergelijken, kunnen de specifieke verschillen beter worden gesignaleerd en geanalyseerd. Daarnaast is bij het opvragen van de gegevens ook gevraagd naar specifieke lokale omstandigheden die van invloed zijn op de gegevens.

De aangeleverde gegevens zijn gevalideerd en geanalyseerd. Validatie wil zeggen dat wij de aangeleverde gegevens hebben beoordeeld op compleetheid, juistheid en consistentie.

De gegevensuitvraag heeft geleid tot een overzicht van gegevens op een aantal belangrijke indicatoren van het sportbeleid, zoals aanbod en bezetting van sportvoorzieningen en -accommodaties, kosten van de sport en aanpak en organisatie van de sport.

Stap 5: Interviews

Op basis van de analyse van de documentenstudie en de aangeleverde gegevens is de definitieve keuze voor de te interviewen functionarissen gemaakt en is voor de interviews een gespreksleidraad, incl. een checklist met gespreksonderwerpen c.q. vraagpunten opgesteld. De geïnterviewden hebben deze gespreksleidraad vooraf ontvangen. In enkele gevallen is een groepsinterview georganiseerd.

Overzicht van geïnterviewde personen (in chronologische volgorde):	
1.	Dhr. G. Snellen (voorzitter van Twins Sporting Club, Honkbal/Softbal, Oosterhout).
2.	Dhr. R. van der Heijden (Afdelingsmanager Sport, Cultuur & Welzijn gemeente Oosterhout).
3.	Dhr. F. Naafs (Coördinator Welzijn gemeente Oosterhout).
4.	Dhr. H. Nouwens (Coördinator Sportbedrijf Oosterhout).
5.	Dhr. J. Gelling (Coördinator Sportbedrijf Oosterhout).
6.	Dhr. P. van Stratum (Beleidsmedewerker Welzijn, Sport en Bewegen gemeente Oosterhout)
7.	Mevr. M. Rops (Beleidsondersteuning Sport, Cultuur & Welzijn gemeente Oosterhout).
8.	Mevr. M. Janse-Witte (wethouder Sport, Woonomgeving (incl. beheer en onderhoud, buurtbeheer en speelvoorzieningen), Maatschappelijke zorg (incl.

- ouderenbeleid en volksgezondheid) en Sociale Zekerheid).
9. Dhr. E. Oolhorst (directeur Realisatie en Ontwikkeling gemeente Oosterhout).
  10. Dhr. G. Hoffmann (bestuurslid van IJSCO - IJs- en Skeelerclub Oosterhout).
  11. Mevr. M. Loeffen (directeur van OiB (Oosterhout in Beweging)).

Stap 6: Nota's van bevindingen

In deze stap is de nota van bevindingen opgesteld aan de hand van de onderzoeksresultaten. In eerste instantie is een nota van bevindingen opgesteld met de feitelijke bevindingen en het normenkader. In de nota van bevindingen is een onderzoeksverantwoording en een overzicht van gebruikte bronnen en geïnterviewde personen opgenomen.

Stap 7: Ambtelijk hoor en wederhoor

De nota van bevindingen is aan de gemeente gestuurd voor ambtelijk commentaar. De opmerkingen van ambtelijke zijde zijn beoordeeld en verwerkt in de conceptrapportage.

Stap 8: Bestuurlijk hoor en wederhoor

Aanvullend op de nota van bevindingen zijn de conclusies en aanbevelingen ontwikkeld en opgesteld met behulp van een vergelijking met de andere gemeenten. De aanbevelingen hebben specifiek betrekking op de gemeente Oosterhout en zijn praktisch toepasbaar. De conceptrapportage is tot slot aan de gemeente voorgelegd voor bestuurlijk hoor en wederhoor.

De vier afzonderlijke nota's van bevindingen met de daarin opgenomen gegevens vormen de basis voor een aanvullend op te stellen **koepelnotitie (stap 9)**. In de koepelnotitie maken wij een vergelijking tussen de vier gemeenten en analyseren wij de oorzaken van de verschillen. Daarbij betrekken wij de specifieke lokale omstandigheden van de gemeenten die ook in de voorafgaande stappen zijn vastgelegd. Voor zover mogelijk trekken wij algemene (voor alle vier de gemeenten relevante) conclusies en doen wij suggesties voor algemene aanbevelingen. Dit alles ten behoeve van het leer- en verbetereffect van het rekenkameronderzoek

1.3. Leeswijzer

Dit document betreft de nota van bevindingen voor het onderzoek naar het sportbeleid in Oosterhout.

Hoofdstuk 2 behandelt de context van het sportbeleid in Oosterhout door trends en ontwikkelingen in het gemeentelijk sportbeleid te bespreken en de historie en stand van zaken van de sport in Oosterhout te schetsen.

In hoofdstuk 3 wordt de ontwikkeling en realisatie van het sportbeleid in Oosterhout besproken. Dit doen we door in te gaan op hoe het beleid tot stand is gekomen, wat de status van het beleid is en de beleidsinstrumenten die Oosterhout inzet te bespreken.

In hoofdstuk 4 komen de resultaten met betrekking tot de wijze waarop Oosterhout de monitoring en evaluatie van het sportbeleid en de rol van de gemeenteraad hierbij heeft vormgegeven aan de orde.

Hoofdstuk 5 omvat de belangrijkste conclusies en aanbevelingen.

In hoofdstuk 6 is de reactie van het College van B&W op het conceptrapport opgenomen. Tot slot volgt in hoofdstuk 7 het nawoord van de Rekenkamer.

Bijlage 1 tot en met 5 bevat het normenkader. In het normenkader worden de onderzoeksvragen, normen en bevindingen schematisch weergegeven. Per bevinding worden hier ook de bronnen vermeld. In de rapportage zelf worden de bronnen niet genoemd.

2. Context

In dit hoofdstuk bespreken we eerst de stand van zaken van het gemeentelijke sportbeleid in Nederland. Daarbij gaan we vooral in op de ontwikkelingen van de laatste jaren. Daarna schetsen we kort het sportbeleid van Oosterhout, incl. de historie en de context.

2.1. Trends en ontwikkelingen in het sportbeleid

Bestanddelen gemeentelijk sportbeleid:

In het verleden, tot zo'n 10 jaar geleden, lag de nadruk van het gemeentelijke sportbeleid op facilitering via sportaccommodaties en de intrinsieke waarde van sport. De afgelopen 10 jaar is de maatschappelijke waarde van sport meer onder de aandacht gekomen en opgenomen als onderdeel van het sportbeleid (voor gezondheid, participatie, sociale cohesie et cetera). Concreet gaat het dan om het benutten van de kracht van sport in samenhang met onderwijs, zorg, sociaal beleid, ruimte, stadsimago, economische zaken et cetera.

Tegelijkertijd zijn verschuivingen in het accommodatiebeleid waarneembaar als gevolg van privatiseringsgolven en andere ontwikkelingen. Nog altijd is het accommodatiebeleid de omvangrijke pijler van het gemeentelijke sportbeleid (qua kosten). Het gevolg van het voorgaande is dat het sportbeleid dat geformuleerd werd in de periode rond 2000 er anders uitziet dan zoals dat heden ten dage geformuleerd wordt.

Privatiseringsgolven

Binnen gemeentelijke organisaties is momenteel sprake van een derde 'privatiseringsgolf'.

De eerste golf vond plaats in de jaren '80, toen veel gemeenten het onderhoud van buitensportcomplexen (velden, kleedkamers en dergelijke) privatiseerden naar verenigingen.

In de jaren '90 hebben veel gemeenten hun zwembaden extern verzelfstandigd: vanaf begin jaren '90 zijn er meerdere commerciële exploitanten op de markt actief. Ook sporthallen (en in sommige gevallen) buitensportcomplexen zijn in die tijd extern verzelfstandigd richting commerciële exploitanten.

De afgelopen paar jaar oriënteren steeds meer gemeenten zich om de uitvoering (exploitatie, sportstimulering) op afstand te plaatsen via een interne of externe verzelfstandiging. Is de uitvoering van sport (exploitatie, sportstimulering) nog wel een gemeentelijke taak of moet de uitvoering op afstand van de gemeente worden geplaatst? Gemeentelijke sportbedrijven zijn bij deze kerntakendiscussie steeds vaker in beeld als uitvoerende organisatie.

Sport op de politieke agenda

Vanaf begin 2000 zijn diverse rijksregelingen opgezet op het gebied van sport: de breedtesportimpuls, de BOS-impuls (samenwerking buurt, onderwijs en sport) en momenteel de impuls brede scholen, sport en cultuur (inzet combinatiefunctionarissen) die wordt voortgezet via de regeling sport en bewegen in de buurt (inzet buurtsportcoaches). Sport is sinds begin 2000 steeds nadrukkelijker op de politieke agenda gekomen, zowel op landelijk als op lokaal niveau. Veel gemeenten hebben (in eerste instantie binnen de gemeentelijke organisatie) sportservicepunten opgericht om uitvoering te geven aan die rijksregelingen. Ook is de sport vaak verdeeld over de gemeentelijke organisatie: sportbeleid en sportstimulering

bij een afdeling Maatschappelijke Zaken, accommodatiebeheer bij een gemeentelijke afdeling Beheer, onderhoud van velden bij een afdeling Uitvoering en planning en control bij een afdeling Financiën.

Professionalisering

De sport professionaliseert verder. Marktgerichtheid en maatschappelijk ondernemerschap worden hierbij steeds belangrijker. Naast de kerntakendiscussie wordt ook de professionalisering aangegrepen om over te gaan tot andere beheervormen.

2.2. Sportbeleid en –voorzieningen in Oosterhout

Kort schetsen we hier de stand van zaken van het sportbeleid van de gemeente Oosterhout, inclusief de historische ontwikkeling. Daarnaast gaan we kort in op de stand van zaken op sportgebied in Oosterhout.

2.2.1. Sportbeleid gemeente Oosterhout

Bestanddelen gemeentelijk sportbeleid

Het huidige sportbeleid is verwoord in de Kadernota Sport en Sportieve Recreatie Oosterhout 2004-2014 en de Programmabegroting 2012. Oosterhout zet conform de tijdsgeest sterk in op integraal beleid, op de maatschappelijke kracht van sport en de samenhang van sport met andere beleidsterreinen. Het sportbeleid van de gemeente focust op zowel de intrinsieke als de maatschappelijke waarde van sport. De maatschappelijke kracht van sport in Oosterhout komt tot uiting in sport en bewegen ten behoeve van de gezondheid en de maatschappelijke participatie van de inwoners.

Daarnaast streeft de gemeente ernaar dat de inwoners tevreden zijn over het niveau van de sportvoorzieningen: sportaccommodaties, en sportverenigingen, maar ook de voorzieningen om ongeorganiseerd en/of anders georganiseerd te kunnen sporten.

Privatiseringsgolven en professionalisering

In Oosterhout is het grootste deel van de sportaccommodaties gemeentelijk eigendom. Binnen de gemeente is er sprake van een interne verzelfstandiging van de gemeentelijke sportaccommodaties. Sportbedrijf Oosterhout, onderdeel van de afdeling Sport, Cultuur en Welzijn (SCW), is verantwoordelijk voor beheer, onderhoud en exploitatie van de zwembaden, binnensportaccommodaties en buitensportaccommodaties. In 1999 heeft de gemeente Oosterhout een deel van het onderhoud en in enkele gevallen ook delen van het eigendom van de gemeentelijke sportaccommodaties geprivatiseerd.

Sport op de politieke agenda

Het sportbeleid valt binnen de gemeente Oosterhout sinds een aantal jaar onder de afdeling Sport, Cultuur en Welzijn. De beleidsmedewerkers werken nauw samen met de uitvoerend medewerkers van het Sportbedrijf Oosterhout, dat ook onder de verantwoordelijkheid van de afdeling SCW valt.

Oosterhout heeft deelgenomen aan de breedtesportimpuls, de BOS-impuls en de impuls brede scholen, sport en cultuur (combinatiefunctionarissen) die wordt voortgezet via de regeling sport en bewegen in de buurt (buurtsportcoaches). Sinds 2005 is de uitvoering van deze regelingen en de overige sport-stimuleringsactiviteiten op afstand van de gemeente geplaatst bij het

sportservicebureau Oosterhout in Beweging (OiB). OiB verzorgt momenteel de volledige uitvoering van het sportstimuleringsbeleid en werkt hiervoor nauw samen met de beleidsmedewerkers van de gemeente.

Sport is binnen de gemeente Oosterhout conform de tijdsgeest de afgelopen jaren nadrukkelijker op de politieke agenda gekomen. De samenhang van sport met andere beleidsterreinen en de deelname aan de stimuleringsregelingen van het rijk zijn hier de belangrijkste uitingen van.

Verderop in dit document wordt nader ingegaan op de stand van zaken van het sportbeleid in Oosterhout. Met name komen de status van het sportbeleid, de uitvoering van het sportbeleid, de doelstellingen van het sportbeleid, de samenhang met andere beleidsterreinen en de rol van de gemeente aan de orde.

Historische context en status van het sportbeleid gemeente Oosterhout:

Het vertrekpunt van het huidige sportbeleid is de Kadernota Sport en Sportieve Recreatie Oosterhout 2004-2014. Deze nota dateert uit 2004 en betreft de periode 2004-2014. De gemeente Oosterhout nadert dus het einde van de beleidsperiode en heeft de intentie om in 2013 een nieuwe sportnota vast te stellen. Dit Rekenkameronderzoek wordt door de gemeente Oosterhout benut bij de evaluatie van het huidige beleid en dient tevens als input voor het formuleren van het nieuwe beleid, de nieuwe sportnota.

De Kadernota Sport en Sportieve Recreatie Oosterhout 2004-2014 bevat, ondanks dat dit beleid al in 2004 is opgesteld, meer dan accommodatiebeleid en aandacht voor sport als doel alleen. Het sportbeleid van de gemeente Oosterhout is sinds 2004 al sterk gericht op het inzetten van sport als middel en op de samenhang met andere beleidsterreinen.

De Kadernota Sport en Sportieve Recreatie 2004-2014 bevatte tevens een actieplan, programma voor de jaren 2004-2007. Vanaf 2007 heeft de vertaalslag van de kadernota richting de uitvoering van het beleid plaatsgevonden via de programma's sport van de programmabegrotingen en is er niet meer een apart actieplan, programma of uitvoeringsplan opgesteld. Het beleid en de doelstellingen van het beleid heeft de gemeente Oosterhout de afgelopen jaren feitelijk dan ook doorontwikkeld c.q. geactualiseerd via de programma's sport in de programmabegrotingen.

2.2.2. Sportvoorzieningen in Oosterhout

De gemeente Oosterhout heeft een ruim sportaanbod zo blijkt uit de cijfers en de interviews. In Oosterhout zijn veel sporten in verenigingsverband te beoefenen. In de overzichten hieronder staan de kengetallen voor de buitensportaccommodaties, binnensportaccommodaties en de zwembaden voor de gemeente Oosterhout weergegeven:

- Het aantal binnensportaccommodaties, totaal en per 10.000 inwoners.
- Het aantal sportvelden voor een aantal takken van sport per 10.000 inwoners.
- Het aantal zwembaden (binnenbaden en buitenbaden) en het aantal bezoekers van deze zwembaden.
- De ledenaantallen van een aantal sporten in Oosterhout.

- De kengetallen van de gemeente Oosterhout zijn telkens vergeleken met de gemiddelden van een aantal gemeenten uit de database van BMC. Dit zijn over het algemeen grotere gemeenten dan Oosterhout. In de praktijk blijken kengetallen met betrekking tot accommodaties van gemeenten van verschillende grootte echter goed vergelijkbaar.

KENGETALLEN ACCOMMODATIES			
BINNENSPOORT		OOSTERHOUT	BMC database gemeenten
Aantal accommodaties			
Gymnastieklokalen (gemeentelijk beheer)		7	
Gymnastieklokalen (niet gemeentelijk beheer)		3	
Sportzalen, 2 gymlokalen (gemeentelijk beheer)		1	
Sportzalen, 2 gymlokalen (niet gemeentelijk beheer)		0	
Sporthallen, 3 gymlokalen (gemeentelijk beheer)		2	
Sporthallen, 3 gymlokalen (niet gemeentelijk beheer)		0	
Turnhallen		0	
AANTAL ZAALDELEN		18	
# sporthallen / 10.000 inwoners		0,37	0,53
# eenheden / 10.000 inwoners		3,3	4,3
# inwoners / sporthal		27.068	21.285
BUITENSPOORT		OOSTERHOUT	BMC database gemeenten
# voetbal / 10.000 inwoners		4,2	3,2
# hockey / 10.000 inwoners		0,9	0,4
# korfbal / 10.000 inwoners		0,2	0,4
# atletiek / 10.000 inwoners		0,2	0,1
# honkbal / 10.000 inwoners		0,6	0,3
# tennis / 10.000 inwoners		4,1	
% voetbal / totaal		36%	
% hockey / totaal		8%	
% tennis / totaal		34%	
% kunstgras voetbal / totale voetbalvelden		9%	24%

Toelichting kengetallen binnensport- en buitensportaccommodaties:

- Oosterhout telt 2 sporthallen, 1 sportzaal en 10 gymnastieklokalen. In totaal telt Oosterhout 18 zaaldelen. Van de 18 zaaldelen zijn er 15 in gemeentelijk beheer.
- Oosterhout telt per 10.000 inwoners 4,2 voetbalvelden, 4,1 tennisbanen, 0,9 hockeyvelden, 0,6 honkbalvelden, 0,2 atletiekbanen en 0,2 korfbalvelden. 9% van de voetbalvelden zijn kunstgrasvelden.

Oosterhout vergeleken met het landelijke beeld (binnensport):

De belangrijkste kengetallen voor wat betreft de binnensportaccommodaties zijn vergeleken met een aantal gemeenten uit de database van BMC. Voor 9 gemeenten beschikte BMC over kengetallen die exact hetzelfde gedefinieerd zijn (Utrecht, Rotterdam, Haarlem, Amersfoort, Zaanstad, Den Bosch, Dordrecht, Nijmegen en Eindhoven), de kengetallen van Oosterhout zijn met de gemiddelden van deze gemeenten vergeleken. Data van een groot aantal andere gemeenten met licht afwijkende definities van de kengetallen bevestigen het beeld.

- Het aantal zaaldelen per 10.000 inwoners in Oosterhout (3,3) is lager dan in de BMC database gemeenten (4,3). Dit is veroorzaakt doordat er slechts één

sportzaal en twee sporthallen zijn in Oosterhout. Het aantal gymnastieklokalen blijft niet achter bij het landelijk gemiddelde.

- Het aantal inwoners per sporthal in Oosterhout (27.068) is hoger dan het aantal inwoners per sporthal in de BMC database gemeenten (21.285).

Oosterhout vergeleken met het landelijke beeld (buitensport):

De belangrijkste kengetallen voor wat betreft de buitensportaccommodaties zijn vergeleken met een aantal gemeenten uit de database van BMC. Voor 7 gemeenten beschikte BMC over kengetallen die exact hetzelfde gedefinieerd zijn (Utrecht, Rotterdam, Haarlem, Amersfoort, Zaanstad, Den Bosch en Eindhoven), de kengetallen van Oosterhout zijn met de gemiddelden van deze gemeenten vergeleken. Data van een groot aantal andere gemeenten met licht afwijkende definities van de kengetallen bevestigen het beeld.

- Oosterhout telt substantieel meer voetbalvelden, hockeyvelden, honkbalvelden en atletiekbanen per 10.000 inwoners dan de BMC database gemeenten. Atletiekbanen hebben vaak een regionale functie, in de ene gemeente ontbreekt een atletiekbaan en de atletiekbaan in de andere gemeente bedient een wat groter gebied. Dit laatste geldt waarschijnlijk voor de atletiekbaan in Oosterhout. Verder is de Honk- en Softbalvereniging de Twins Sporting Club, een gerenommeerde en relatief grote vereniging, gevestigd in Oosterhout. Op het gebied van voetbal en hockey is de gemeente Oosterhout gewoon goed voorzien.
- Het percentage kunstgrasvelden op het totaal aantal voetbalvelden en het aantal korfbalvelden ligt iets lager dan in de BMC database gemeenten.
- Voor de BMC database gemeenten zijn geen vergelijkbare cijfers beschikbaar voor wat betreft het aantal tennisbanen.

KENGETALLEN ZWEMBADEN		OOSTERHOUT	BMC database gemeenten
Zwembaden			
Binnenbaden		2	
Buitenbaden		1	
# m2 zwemwater binnen +buiten		3629	
Bezoekers			
Instructie		25.146	
Schoolzwemmen		0	
Recreatie		129.721	
Doelgroepen / aquasport		14.541	
Verenigingen / groepen		39.115	
Overige bezoekers		968	
Totaal, exclusief overige bezoekers		208.523	
Totaal, inclusief overige bezoekers		209.491	
Kengetallen			
# bezoekers / inwoner (animo)		3,9	3,1
# bezoekers / m2		57	189
# m2 / 1.000 inwoners		67	19
# zwembaden / 40.000 inwoners		2,2	0,9

Toelichting kengetallen zwembaden:

- Oosterhout telt 2 binnenbaden en 1 buitenbad, in totaal 3.629 m2 zwemwater.
- Jaarlijks komen er zo'n 210 duizend bezoekers naar deze zwembaden. 129 duizend bezoekers komen recreatiezwemmen, gevolgd door een kleine 40

duizend verenigingszwemmers en 25 duizend instructiezwemmers. Oosterhout kent al een aantal jaren geen schoolzwemmen meer.

- De binnenbaden in de gemeente Oosterhout tellen in totaal 750m2 zwemwater. Het buitenbad, dat vier maanden per jaar open is, telt 2879 m2 zwemwater. De gemeente Oosterhout kent daarmee een groot aantal m2 zwemwater buiten.

Oosterhout vergeleken met het landelijke beeld:

De belangrijkste kengetallen voor wat betreft de zwembaden zijn vergeleken met een aantal gemeenten uit de database van BMC. Voor 5 gemeenten beschikte BMC over kengetallen die exact hetzelfde gedefinieerd zijn (Utrecht, Rotterdam, Haarlem, Dordrecht en Eindhoven), de kengetallen van Oosterhout zijn met de gemiddelden van deze gemeenten vergeleken. Data van een groot aantal andere gemeenten met licht afwijkende definities van de kengetallen bevestigen het beeld.

- Oosterhout is zeer goed voorzien op het gebied van zwembaden. Het aantal m2 zwemwater per 10.000 inwoners ligt bijna 3,5x zo hoog in Oosterhout (67) als in de BMC database gemeenten (19). Ook ligt het aantal zwembaden per 40.000 inwoners in Oosterhout hoger dan in de BMC database gemeenten: 2,2 versus 0,9. Het hoge aantal m2 zwemwater wordt veroorzaakt door de omvang van het buitenbad (2879 m2 zwemwater).
- De animo van de inwoners van Oosterhout om te gaan zwemmen ligt iets hoger dan in de BMC database gemeenten. Het aantal bezoekers per inwoner (animocijfer) bedraagt in Oosterhout 3,9 en in de BMC database gemeenten is dat 3,1.¹
- Oosterhout telt een substantieel lager aantal bezoekers per m2 zwemwater in vergelijking met de BMC database gemeenten: 57 versus 187. Dit is het gevolg van het grote aantal m2 zwemwater in Oosterhout en niet van een laag animocijfer. Het gemiddelde aantal ad 57 bezoekers per m2 is de resultante van 204 bezoekers per m2 in de binnenbaden en 17 bezoekers per m2 in de buitenzwembaden.

KENGETALLEN LEDENAANTALLEN		OOSTERHOUT
# voetbal		3.080
# hockey		1.100
# korfbal		150
# atletiek		770
# honkbal		200
# tennis		2.020
# handbal		770
		8.090

¹ Het animocijfer (het totaal aantal bezoeken gedeeld door het inwonertal) is een globale indicator voor de mate waarin inwoners gebruik maken van de zwembaden. Er is op landelijk niveau geen actuele registratie van dit cijfer. De laatste gepubliceerde gegevens van het CBS hebben betrekking op het jaar 2006. Voor dat jaar werd uitgegaan van 85 mln bezoeken aan zwembaden, gedeeld door het totaal inwoners in Nederland gaf dat een animocijfer ad 5,2. Behalve dat dit kengetal niet meer actueel is (er is inmiddels een daling opgetreden in het aantal bezoeken aan zwembaden) heeft dit getal betrekking op alle typen zwemvoorzieningen (incl. zwembaden bij recreatieparken, recreatieplassen, etc.) en is daardoor onvoldoende specifiek. In dit onderzoek is daarom gebruik gemaakt van de ervaringsgegevens bij bureau BMC.

Verder komt uit de interviews naar voren dat:

- Het aantal sportaccommodaties in Oosterhout voldoende is en de kwaliteit van de sportaccommodaties goed.
- In Oosterhout veel sporten in verenigingsverband te beoefenen zijn.
- De verenigingen in Oosterhout over het algemeen gezond en sterk zijn.
- Er volop mogelijkheden zijn om ook in ongeorganiseerd verband te sporten in Oosterhout.

Bovendien heeft de gemeente Oosterhout de afgelopen jaren veel geld beschikbaar gesteld voor investeringen in accommodaties (aanpassingen en nieuwbouw), onder andere:

- Realisatie van het nieuwe sportpark de Contreie.
- Realisatie van een accommodatie voor voetbalvereniging TSC op sportpark de Warande.
- Realisatie van een uitgebreide zwemaccommodatie de Warande.
- Realisatie van een nieuwe gymzaal, te gebruiken door onder andere een turnvereniging.
- Realisatie van sportvoorzieningen voor de ongeorganiseerde sport in samenwerking met partners, denk aan de realisatie van een Cruyff Court en een Mountainbike Route.

Tot slot geldt dat de gemeente jaarlijks de tevredenheid van de inwoners over sportvoorzieningen in de gemeente onderzoekt. De inwoners van Oosterhout zijn gemiddeld genomen erg tevreden over de sportvoorzieningen (2011: 7,9).

Verderop in dit document wordt nader ingegaan op de sportvoorzieningen in Oosterhout. Met name komen de (kosten van de) sportaccommodaties aan de orde.

3. Ontwikkeling en realisatie van beleid

De volgende onderzoeksvragen worden in dit hoofdstuk behandeld:

1. Op welke wijze is het sportbeleid tot stand gekomen? En heeft dit geresulteerd in duidelijke afspraken m.b.t. doelen, doelgroepen, verantwoordelijkheden en inzet van (financiële) middelen?
2. Welke beleidsinstrumenten worden ingezet om het beleid te realiseren? En in hoeverre is de uitvoering als effectief en doelmatig aan te merken?

In 3.1 wordt ingegaan op de totstandkoming en de status van het sportbeleid en daarna komen achtereenvolgens aan de orde:

- Doelstelling, verantwoordelijkheden en middelen (3.2)
- Sportaccommodaties (3.3)
- Subsidies (3.4)
- Overige beleidsinstrumenten (3.5)

3.1. Totstandkoming en status van het sportbeleid

Op welke wijze is het sportbeleid tot stand gekomen? En heeft dit geresulteerd in duidelijke afspraken m.b.t. doelen, doelgroepen, verantwoordelijkheden en inzet van (financiële) middelen?

3.1.1. Proces van beleidsontwikkeling

De gemeente Oosterhout zet in toenemende mate in op het samen met het veld, de samenleving ontwikkelen van beleid. Zodoende wordt bij de beleidsvorming ook getracht draagvlak te creëren bij stakeholders. Bij het opstellen van de nieuwe sportnota in 2013 zal de gemeente het veld betrekken en om input vragen.

Ook bij de ontwikkeling en uitvoering van beleid op deelterreinen betreft de gemeente het veld in toenemende mate. In de planvorming met betrekking tot de ontwikkeling van beleid voor een mogelijke privatisering van (delen van) beheer, onderhoud en exploitatie van de gemeentelijke sportaccommodaties is het betrekken van het veld bijvoorbeeld opgenomen als belangrijk aandachtspunt.

De gemeente heeft bij de beleidsvorming en de totstandkoming van de Kadernota Sport en Sportieve Recreatie 2004-2014 lang geleden overigens ook al stakeholders (andere organisaties, het veld, de gemeenteraad etc.) betrokken. De gemeente heeft de input van stakeholders toen ook daadwerkelijk meegenomen bij de totstandkoming van de kadernota. Stakeholders hebben dit gewaardeerd.

Beleidsontwikkeling en –uitvoering als samenspel van de gemeente en het veld:

De gemeente Oosterhout zet net als veel andere gemeenten momenteel in toenemende mate in op het gezamenlijk met het veld ontwikkelen en uitvoeren van beleid op alle beleidsterreinen. Twee belangrijke redenen hiervoor zijn: 1) meer betrokkenheid en verantwoordelijkheid van burgers, het betreffende beleidsveld is nodig voor effectief beleid en 2) beleidsterreinen hangen met elkaar samen en vereisen dus afstemming. Bovendien hebben bezuinigingen waarmee gemeenten momenteel geconfronteerd worden soms een versterkend of aanjagend effect.

Gezamenlijk beleid ontwikkelen en uitvoeren vereist een andere opstelling van de gemeente als organisatie en de ambtenaren als individu, Oosterhout zet hier actief op in door:

- Meer naar buiten gericht te zijn en meer en proactief overleg te voeren met het veld. En streven naar samenwerking als partners.
- De rol van regiovoerder en luisteraar op zich te nemen en netwerken bij elkaar brengen.
- Het veld inspireren, motiveren en faciliteren om verantwoordelijkheid te nemen en om 'gedragen beleid van onderop' mogelijk te maken.
- Transparant te zijn over de rol en de (financiële) mogelijkheden van de gemeente.
- Samenhang tussen verschillende beleidsterreinen zowel binnen de gemeentelijke organisatie als in het veld aan te brengen door concrete samenwerking en afstemming te realiseren. Intern is dit sinds een aantal jaar vergemakkelijkt door de intensieve samenwerking tussen de verschillende beleidsterreinen binnen de afdeling Sport, Cultuur en Welzijn en van SCW met de andere beleidsterreinen. Goede samenwerking tussen beleidsterreinen kan leiden tot effectiever en (financieel) efficiënter beleid.

Alleen zo ontstaat er concreet en samenhangend sportbeleid en uitvoering hiervan dat bijdraagt aan de gemeentelijke doelen en past binnen de overkoepelende gemeentelijke (sociale structuur)visie (of een coalitieakkoord).

3.1.2. Samenhang met andere beleidsterreinen

Bij de gemeente Oosterhout is sprake van sterke samenhang van het sportbeleid met andere beleidsterreinen. De gemeente heeft hier veel aandacht voor en heeft het sportbeleid onderdeel gemaakt van haar integrale beleid. En dus besteedt de gemeente in ruime mate aandacht aan de samenhang van sport met andere beleidsterreinen.

- Zowel in de Kadernota Sport en Sportieve Recreatie 2004-2014 als in de uitvoering van het beleid de afgelopen jaren.
- De verbinding met aanpalende beleidsterreinen wordt benoemd in de Kadernota Sport en Sportieve Recreatie 2004-2014. Ook wordt de sport benoemd in beleidsnota's op andere beleidsterreinen (onder ander jeugd en gezondheid).
- Via onder andere de drie opeenvolgende stimuleringsregelingen van de rijksoverheid heeft Oosterhout het laatste decennium projecten ontwikkeld waarbij sport en andere beleidsterreinen samenwerken, deels zijn deze projecten uitgebouwd tot structureel samenhangend beleid. Oosterhout heeft aan alle drie de stimuleringsregelingen van de rijksoverheid meegedaan:
  - o Breedtesportimpuls (1999-2004)
  - o BOS-impuls (2005-2011)
  - o Impuls brede scholen, sport en cultuur (2008-2012).

Oosterhout en de stimuleringsregelingen sport van de rijksoverheid:

Met de **breedtesportimpuls** (1999-2004) wilde de rijksoverheid het lokale sportaanbod duurzaam versterken en (zo mogelijk) sport beter benutten voor het oplossen van sociale en maatschappelijke problemen. Om de uitvoering van het beleid te ondersteunen kon iedere gemeente (eenmalig) een rijkssubsidie aanvragen. De subsidie was bedoeld om één of meer sportprojecten in de gemeente te realiseren. Tot en met 2004 konden gemeenten voor 1 april van het

kalenderjaar subsidie aanvragen op basis van een projectvoorstel. De beoordeling en afronding van de aanvraag vond in de loop van datzelfde jaar plaats. Een gemeente kon dan met de uitvoering op 1 januari in het volgende kalenderjaar beginnen. In 2009 zijn de laatste gemeentelijke projecten afgerond. De breedtesportimpuls was een zogenaamde cofinancieringssubsidie. Het Rijk gaf een bijdrage van 50% in de subsidiabele kosten van een project, tot een bepaald maximum. Dat maximum was afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente en de projectduur (kon variëren van 3 tot 6 jaar). Als een gemeente een projectvoorstel ingediend had in samenwerking met één of meer gemeenten ontving het 55% subsidie in plaats van 50%. Oosterhout heeft van 2002 tot en met 2007 meegedaan aan de breedtesportimpuls via het project Breedtesportimpuls in Oosterhout, dat bestond uit zeven deelprojecten: 1) Sporten voor ouderen, 2) Sportieve recreatie, 3) Sporten voor en door jongeren, 4) Sporten voor kinderen, 5) Sportieve integratie, 6) Verenigingsondersteuning: onderzoek banen in de sport, 7) Verenigingsondersteuning: sportservicebureau.

De **BOS-impuls** (2005-2011) was een tijdelijke stimuleringsmaatregel van VWS. Met de BOS-impuls werden achterstanden van jongeren van 4 tot 19 jaar aangepakt. Het laagdrempelig aanbieden van 'arrangementen' moest een gezonde en actieve leefstijl bevorderen én onderwijs- en opvoedingsachterstanden terugdringen. Gemeenten konden tot 1 april 2006 voorstellen indienen voor projecten. Beoogd werd dat Buurt- onderwijs- en sportorganisaties samenwerkten onder regie van de gemeente om een BOS-initiatief op wijkniveau te realiseren. Sportactiviteiten moesten in ieder geval onderdeel uitmaken van de BOS-arrangementen. Meestal speelden ook gezondheidsonderwijs en buurtactiviteiten een rol. Zo werd beoogd om tevens de onderlinge betrokkenheid in de buurt te vergroten. Ook de BOS-impuls was een zogenaamde cofinancieringssubsidie. Het Rijk gaf een bijdrage van maximaal 50% in de subsidiabele kosten van een project, tot een bepaald maximum, en de kosten van investeringen in accommodaties of materialen mochten niet meer dan 10% van de begrote kosten van het project bedragen. Oosterhout heeft van 2008 tot en met 2011 meegedaan aan de BOS-Impuls via twee deelprojecten: 1) Jeugd Actief en 2) Wijken moeten Buurten.

De '**Impuls brede scholen, sport en cultuur**' (2008-2012) is door de bewindslieden van VWS en OCW, vertegenwoordigers van de VNG, NOC*NSF, Verenigde Bijzondere Scholen (VBS) en de Cultuurformatie op 10 december 2007 ondertekend. De Impuls steunt gemeenten die een combinatiefunctionaris willen aanstellen. In 2012 zullen er 2250 combinatiefunctionarissen werkzaam zijn in de sectoren onderwijs, sport en cultuur. Met ingang van 2008 is er, oplopend in tranches, een budget aan gemeenten toegekend om dit te realiseren. De Impuls loopt van 2008 t/m 2012 en wordt uitgevoerd onder regie van de gemeenten. Gemeenten ontvangen een bijdrage van de rijksoverheid en 'matchen' deze met eigen middelen. In het eerste jaar financiert de rijksoverheid 100%. In de jaren daarna betaalt het rijk ca. 40% en gemeenten ca. 60%. De Impuls is gefaseerd ingevoerd. In 2008 is de eerste tranche beschikbaar gekomen voor de G31-gemeenten. Na 2009 volgden nog drie tranches waarbij alle overige Nederlandse gemeenten aan de beurt komen. Deelname aan De Impuls is vrijwillig. De rijksbijdrage is in principe voor alle gemeenten beschikbaar en structureel. Met De Impuls brede scholen, sport en cultuur (Impuls) worden vier belangrijke doelstellingen nagestreefd:

- Het uitbreiden van het aantal brede scholen met sport- en cultuuraanbod in zowel het primair als het voortgezet onderwijs, om te beginnen in de 40 krachtwijken.
- Het versterken van ca. 10% van de sportverenigingen met oog op hun maatschappelijke functie en de inzet van sportverenigingen voor het onderwijs, de naschoolse opvang en de wijk.
- Het stimuleren van een dagelijks sport- en beweegaanbod op en rond scholen voor alle leerlingen.
- Het bevorderen dat de jeugd tot 18 jaar vertrouwd raakt met één of meer kunst- en cultuurvormen en het onder jongeren stimuleren van actieve kunstbeoefening.

Beoogd wordt dat er in 2012 tenminste 2.250 fte aan combinatiefunctionarissen gerealiseerd zijn, als volgt over de verschillende sectoren verdeeld:

- tenminste 765 fte's in het primair onderwijs;
- tenminste 225 fte's in het voortgezet onderwijs;
- tenminste 1125 fte's in de sportsector;
- tenminste 135 fte's in de cultuursector.

Deze verdeling is gebaseerd op de herkomst van de beschikbare middelen op de rijksbegroting (onderwijs, sport en cultuur) en het behalen van de verschillende doelen van De Impuls. Oosterhout is een zogenaamde tweede tranche gemeente en is in 2009 gestart met De impuls brede scholen, sport en cultuur en heeft in 2012 7,7 fte aan combinatiefunctionarissen gerealiseerd.

Na 2012 wordt aan gemeenten de mogelijkheid geboden om va het nieuwe stimuleringsprogramma **sport & bewegen in de buurt** van VWS de inzet van combinatiefunctionarissen te continueren en uit te breiden. Om gemeenten te ondersteunen in het creëren van voldoende sport- en beweegaanbod voor alle inwoners van jong tot oud wordt geïnvesteerd in de uitbreiding en een bredere inzet van combinatiefunctionarissen met extra **buurtsportcoaches**. 2.900 Buurtsportcoaches gaan actief aan de slag zo is het doel. En doordat zij zowel werkzaam zijn bij een sport- of beweegaanbieder als in tenminste één andere sector (zorg, welzijn, kinderopvang, jeugdzorg of bedrijfsleven), dragen zij er naar verwachting aan bij dat meer mensen in hun eigen nabije omgeving kunnen sporten en bewegen. Er geldt een normbedrag van 50.000 euro per aangestelde fte buurtsportcoach. De rijksoverheid keert 20.000 euro per fte uit aan gemeenten. Deelnemende gemeenten organiseren 60% cofinanciering vanaf het eerste jaar van deelname. Oosterhout gaat de inzet van combinatiefunctionarissen/buurtsportcoaches voortzetten via deze regeling. De gemeente Oosterhout heeft voorlopig aangegeven te streven naar een inzet van 140% van de huidige inzet, zo'n 10,8 fte. Het exacte aantal wordt in de loop van 2012 bekend.

Daarnaast heeft de gemeente Oosterhout de sport verankerd in de beleidsuitvoering op andere terreinen zoals onderwijsbeleid, jeugdbeleid en gezondheidsbeleid. Telkens wordt gekeken of sport toegevoegd kan worden aan deze beleidsterreinen, succesvol kan bijdragen aan deze beleidsterreinen en zo ja, of sport met behulp van budget vanuit het andere beleidsterrein ingezet kan worden. Zodoende zijn er projecten en activiteiten voor jongeren en ouderen gerealiseerd in het onderwijs, het jeugdbeleid, het ouderenbeleid en het gezondheidsbeleid.

Vooralsnog ligt het accent dus vooral op een samenhang waarbij sport een middel is om de doelstellingen van andere beleidsterreinen te realiseren. De effectiviteit moet dan blijken uit de resultaten op de andere beleidsterreinen, de andere beleidsterreinen moeten hier dan ook actief op sturen. Het komt veel minder voor dat andere beleidsterreinen betrokken worden (bijv. onderwijs) om specifiek de doelstellingen van het sportbeleid te realiseren. Daarnaast geldt dat vanuit de sport, het sportbeleid geredeneerd er ook gewoon sprake is van het benutten van kansen, middelen die beschikbaar zijn op andere beleidsterreinen. □

3.1.3. Doorwerking maatschappelijke en demografische ontwikkelingen

De gemeente Oosterhout heeft in de Kadernota Sport en Sportieve Recreatie 2004-2014 relevante maatschappelijke en demografische ontwikkelingen gesignaleerd en beschreven en vertaald naar de doelstellingen van het beleid. Zowel landelijke trends en ontwikkelingen als (deels aanvullende) lokale trends en ontwikkelingen zijn beschreven in de sportnota.

Gedurende de beleidsnotaperiode (2004-heden) heeft de gemeente het beleid, de doelstellingen en de programma's geactualiseerd en dit is onder andere gebeurd naar aanleiding van maatschappelijke en demografische ontwikkelingen aldus de gemeente. De specifiek voor het sportbeleid relevante maatschappelijke en demografische ontwikkelingen zijn echter niet telkens structureel beschreven en vastgelegd. De jaarlijkse programmabegroting beperkt zich voor de sport tot een beschrijving van 1) de algemene doelstelling ('wat willen we bereiken?'), 2) de effectdoelstellingen ('wat willen we bereiken?'), 3) de prestatiedoelstellingen ('wat gaan we ervoor doen?') en 4) indicatoren.

3.1.4. Afstemming in landelijk, provinciaal en regionaal verband

Landelijk en provinciaal beleid zijn bij de gemeente Oosterhout niet expliciet een van de vertrekpunten geweest (voor het opstellen) van het sportbeleid. Wel neemt de aandacht voor regionale samenwerking bij de gemeente toe. Regionale samenwerking wordt voor de sport in toenemende mate als ambitie of als wens beschreven, bijvoorbeeld ten behoeve van het creëren van een goed aanbod voor mensen met een beperking en ten behoeve van afstemming over sportaccommodaties met een regionale functie zoals de te realiseren (uitbreiding van de) zwembadaccommodatie de Warande.

- In de Kadernota Sport en Sportieve Recreatie 2004-2014 is weinig aandacht voor aansluiting bij het landelijke en/of provinciale beleid.
- De kadernota is van ver voor het Olympisch Plan 2028 en het Sportplan Brabant 2016. En de recente Programma's Sport uit de jaarlijkse programmabegroting bevatten geen uitgebreide beschrijvingen en dus ook geen verwijzingen naar het Olympisch Plan 2028 en het Sportplan Brabant 2016. Kortom, het lijkt er op dat er in de beleidsontwikkeling in Oosterhout weinig afstemming hiermee geweest is.

In de uitvoering van het beleid wordt er nauwelijks afgestemd met het beleid van andere gemeenten in de regio en/of de provincie. Op het gebied van de gehandicaptensport worden er via een provinciaal project met andere gemeenten de eerste concrete stappen gezet (regionaal sportloket). Verder is er op bepaalde terreinen een samenwerkingsverband tussen de Amerstreekgemeenten en is er in beperkte mate sprake van overleg en informeren tussen Oosterhout en andere gemeenten via het 'West-Brabant Huis' en informele overleggen. En een enkele

keer wordt er samengewerkt als de betrokken gemeenten beiden/allemaal kansen of voordelen zien. Een voorbeeld is het samen organiseren en/of aantrekken van etappes in het kader van de Eneco tour (wielrennen), na afstemming is in 2011 een etappe gestart op de Markt in Oosterhout.

De gemeente Oosterhout is door de provincie Noord-Brabant niet bij de ontwikkeling en uitvoering van Sportplan Brabant 2016 betrokken. Wel heeft de gemeente een subsidieaanvraag bij de provincie ingediend in het kader van dit sportplan voor de realisatie van een 'sportaccommodatie voor topsporttraining' zwemmen, een aanvraag die (vooralsnog) is afgewezen.

Tot slot geldt dat het zoeken van afstemming met landelijk en provinciaal beleid en met gemeenten in de regio deels het gevolg is van een (overeenkomstige) visie, maar ook deels gedreven wordt door (financiële) kansen (denk aan de kansen die de subsidieregeling van de provincie Noord-Brabant biedt op o.a. het gebied van de aangepaste sport en accommodaties, de stimuleringsregelingen van het rijk en de Eneco Tour).

3.2. Doelstelling, verantwoordelijkheden en middelen

3.2.1. Belangen, rollen en verantwoordelijkheden

De gemeente Oosterhout heeft een duidelijke visie op de rollen en verantwoordelijkheden die de gemeente heeft op het gebied van sport.

De gemeente kiest ervoor om hoofdzakelijk een regisserende en een voorwaardenscheppende rol op zich te nemen. In de kadernota licht de gemeente dit als volgt toe:

- Samenwerking met particulier en maatschappelijk initiatief staat voorop.
- Daar waar particulier en maatschappelijk initiatief onvoldoende zijn om de gemeentelijke doelen te bereiken, neemt de gemeente een initiërende rol op zich.
- De gemeente beoogt een accentverschuiving van: 1) aanbodgericht naar vraaggericht beleid en 2) subsidiëring op basis van ledenaantallen naar resultaten / bijdrage aan de doelen van het beleid.
- Het beleid dient in toenemende mate tot stand te komen door interactie en communicatie in plaats van centrale sturing en regelgeving.

Deze rollen en de toelichting daarop zijn nog altijd actueel.

De financiering van sport en sportaccommodaties is onderdeel van de voorwaardenscheppende rol.

3.2.2. Doelen en doelgroepen

De gemeente Oosterhout heeft, afgeleid van een visie, op twee niveaus doelstellingen geformuleerd in de Kadernota Sport en Sportieve Recreatie 2004-2014: 1) Missie (hoofddoelstelling) en 2) Sportbeleidsuitgangspunten (operationele doelstellingen). De exacte verbanden tussen de missie (hoofddoelstelling) en de sportbeleidsuitgangspunten (operationele doelstellingen) zijn niet helemaal duidelijk, inzichtelijk gemaakt. De operationele doelstellingen hebben deels het karakter van actiepunten. Verder zijn de doelstellingen in de Kadernota slechts voor een klein deel SMART geformuleerd.

De gemeente Oosterhout heeft de meeste sportbeleidsuitgangspunten, actiepunten uit de Kadernota Sport en Sportieve Recreatie 2004-2014 overigens wel opgepakt c.q. gerealiseerd. Uitzondering is het inzetten van sport als promotiemiddel voor de gemeente Oosterhout.

De gemeente Oosterhout heeft de doelstellingen van het beleid de afgelopen jaren doorontwikkeld c.q. geactualiseerd via de programma's sport in de programmabegrotingen. In het Programma Sport van de Programmabegroting 2012 heeft de gemeente ook op twee niveaus doelstellingen geformuleerd: 1) een algemene doelstelling en 2) effectdoelstellingen. Hiervan afgeleid zijn vervolgens concrete acties (prestatiedoelstellingen) en indicatoren, beiden voor een groter deel SMART geformuleerd dan eerder in de kadernota. De hoofddoelstelling van de Kadernota Sport en Sportieve Recreatie 2004-2014 en de algemene doelstelling van het Programma Sport uit de Programmabegroting 2012 zijn vergelijkbaar en dus is het verband tussen de beide documenten c.q. de doorontwikkeling van de hoofddoelstelling / beleidsdoelstellingen van het sportbeleid voor een (groot) deel inzichtelijk gemaakt. Het is alleen niet helemaal duidelijk wat er gebeurd is met de operationele doelstellingen uit de kadernota in de doorontwikkeling van het beleid de afgelopen jaren.

Doelstellingen sportbeleid gemeente Oosterhout:

Kadernota sport en sportieve recreatie 2004-2014:

"Visie:

- De lokale overheid speelt een actieve rol bij het verbeteren van de kwaliteit van sport in het algemeen en sportaanbod in het bijzonder. Een integrale beleidsaanpak is noodzakelijk om de intrinsieke en maatschappelijke betekenis van sport (resp. sport als doel en sport als middel) te versterken en te benutten.
- Bij het ontwikkelen van een integraal sportbeleid staat niet meer alleen de sport als doel (de intrinsieke waarde van sport) voorop. Er wordt getracht op indirecte wijze te profiteren van sport als middel, te weten de vormende-, sociaal-interactieve-, gezondheids- en economische waarde (Stadsvisie Plus).

Missie:

- De gemeente stelt zich tot doel om alle inwoners van Oosterhout, ongeacht leeftijd, religie, sekse, etniciteit, talenten en beperkingen, in staat te stellen volwaardig deel te nemen aan, en deel uit te maken van de samenleving.
- De gemeente constateert dat sportbeoefening hierbij een belangrijke rol kan spelen, vanuit het oogpunt van gezondheid en de eigen ontwikkeling en ontplooiing van mensen en van uit het oogpunt dat sport bovendien kan dienen als belangrijk middel om brede maatschappelijke doelstellingen te bereiken.
- De gemeente streeft ernaar de sportbeoefening te bevorderen door goede voorwaarden te scheppen (voor iedereen bereikbare, toegankelijke, bruikbare en betaalbare voorzieningen) en zal waar nodig de regiefunctie op zich nemen om ontwikkelingen te stimuleren (hoofddoelstelling sportbeleid).

Sportbeleidsuitgangspunten (**operationele doelstellingen**):

- Het accent ligt op de stimulering van de (breedte)sport.
- Brede aandacht voor de intrinsieke en maatschappelijke waarde van sport: sport als doel en sport als middel.
- Duurzame versterking van de lokale sportinfrastructuur: professionalisering, deskundigheidsbevordering, versterken vrijwilligersbeleid etc.
- Behoud en (kwalitatieve) verbetering van wijkgeboden sportvoorzieningen.
- Stimuleren van projecten binnen de BOS-Driehoek (Buurt-Onderwijs-Sport): bundeling van krachten als basis voor jeugdsportstimulering.
- Laagdrempelige en kwalitatieve sportaccommodaties: flexibel te gebruiken, toegankelijk voor alle sporters en waar mogelijk multifunctioneel.
- Innovaties in het accommodatiebestand stimuleren (i.p.v. saneringen).
- Bedrijfsmatig verantwoorde prijs voor het gebruik van de sportaccommodaties.
- Een subsidiebeleid in relatie tot het bereiken van de gemeentelijke doelen.
- Gemeentelijke betrokkenheid bij het realiseren van accommodaties is afhankelijk van animo, prijsflexibiliteit, organisatieverband en deelnemers(aantallen).
- Evenwichtige spreiding van sportvoorzieningen over de stad waarbij rekening gehouden wordt met buurt/wijk/kerkdorpengebonden sportvoorzieningen, stedelijke sportvoorzieningen en regionale sportvoorzieningen.
- Binnen het kader van een evenwichtige spreiding is clustering van stedelijke sportaccommodaties uitgangspunt.
- Geen clustering van zwemwater: behoud huidige zwembaden en behoud van de hoeveelheid zwemwater (met uitzondering van Surae).
- Sportvriendelijk klimaat van de openbare ruimte: sportief recreatieve voorzieningen in de woonomgeving.
- Intensiever betrekken van sportondernemers bij het sportbeleid en of de beleidsuitvoering.
- Met name de jeugd en ouderen gaan meer deelnemen aan sport- en beweegactiviteiten.
- Het huidige sportvoorzieningenniveau blijft gehandhaafd, zowel wat betreft sportaccommodaties als wat betreft sportverenigingen.
- Sport wordt ingezet als promotiemiddel voor de gemeente Oosterhout."

□

Programma Sport 2012:

"Algemene doelstelling:

- Het bevorderen van sportdeelname door inwoners van Oosterhout. Dit is van belang zowel uit het oogpunt van volksgezondheid als vanuit sociaal perspectief (voorkomen maatschappelijk isolement, bevorderen integratie, tegengaan overlast).

Effectdoelstellingen:

- Bevorderen sportdeelname.
- Inwoners zijn tevreden over de sportaccommodaties en de zwemaccommodaties in de stad.

Prestatiedoelstellingen:

- Actualiseren sportnota. (opm.: was ook al doel in het programma van 2011, besloten is inmiddels om in 2013 een nieuwe sportnota op te stellen)
- Verder ontwikkelen van combinatiefunctionarissen.

- Evaluatie van de sportstimulering. (opm.: was ook al doel in het programma van 2011, is in 2012 inmiddels afgerond)
- Realisatie sportcomplex de Contreie.
- Verhuizing VVO en OHC'01.
- Adequate huisvesting TSC.
- Adequate en sobere aanpassing van de accommodatie van de Twins.
- Terugdringen exploitatietekort op zwembaden (opm.: was ook al doel in het programma van 2010, beoogd wordt nu het terugdringen te realiseren via de realisatie van de nieuwe zwemaccommodatie bij de Warande in combinatie met de sluiting van een ander zwembad)
- Mogelijk sluiten van zwembad de Blikken en realiseren van de overkapping van het 50-meter bad van de Warande.
- Onderzoek naar mogelijkheden combibad met een regiofunctie.

Outcome indicatoren:

- Tevreden over sportvoorzieningen in de gemeente.
- Opm.: deze outcome indicatoren worden daadwerkelijk gemeten (2009: 7,7, 2010: 8,0, 2011: 7,9).

Output indicatoren:

- Aantal gemeentelijke sportaccommodaties en zwembaden (binnen, buiten)
- Bezettingspercentages sportaccommodaties (2010: 63%, prognose 2011: 63%, prognose 2012: 63%)
- Bezoekersaantallen zwembaden (1. de Warande: 78.345 (2010), 85.000 (prognose 2011), 100.000 (prognose 2012), 2. de Blikken: 37.372 (2010), 40.000 (2011), 35.000 (2012), 3. Arkendonk: 114014 (2010), 120.000 (2011), 125.000 (2012)."

□

De gemeente Oosterhout heeft specifieke doelgroepen onderscheiden in het beleid. De vertaalslag van de doelgroepenanalyse naar beleid, programma's en acties heeft de gemeente dus via eerst een actieplan gekoppeld aan de kadernota (2004-2007) vorm gegeven en daarna via de programma's sport van de programmabegrotingen. De gemeente is er in geslaagd om activiteiten voor een (groot) deel van de doelgroepen te realiseren via de stimuleringsregelingen van het rijk en/of via andere beleidsterreinen:

- Jongeren: is nog altijd een doelgroep waarop gefocust wordt.
- Ouderen: is nog altijd een doelgroep waarop gefocust wordt.
- Minder valide sporters: is nog altijd een doelgroep waarop gefocust wordt. Overwogen wordt om hiervoor regionale afstemming te zoeken.
- Integratie van allochtone vrouwen en jongeren: was in de beginperiode van de kadernota-periode doelgroep, inmiddels niet meer expliciet. □

3.2.3. Beleidsinstrumenten

Welke beleidsinstrumenten worden ingezet om het beleid te realiseren? En in hoeverre is de uitvoering als effectief en doelmatig aan te merken?

De gemeente Oosterhout zet in op de volgende drie beleidsinstrumenten:

- Accommodaties (binnen en buiten)
- Subsidies (aan verenigingen, direct en indirect) en tarieven (in relatie tot de accommodaties)
- Sportstimulering (via projectsubsidies, impulsen).

Deze keuze is historisch bepaald en nog altijd relevant. □ □

De gemeente heeft een goed beeld ten aanzien van de sportvoorzieningen, sporten en sportverenigingen in de gemeente en waarop dus via het beleid wordt ingezet (zie 2.2.2).

De gemeente tracht draagvlak te creëren voor het sportbeleid bij de stakeholders (zie eerder). Er worden echter nog geen prestatieafspraken met sportverenigingen en anderen gemaakt met betrekking tot de bijdrage aan de door de gemeente gestelde doelen.

De gemeente erkent dat vrijwilligers belangrijk zijn voor de sport. In Oosterhout is er sprake van een actief vrijwilligersleven, wel ontstaat er in toenemende mate druk op de beschikbaarheid van voldoende goede vrijwilligers in relatie tot de taken die er op de verenigingen afkomen. En dus worden verenigingen via Oosterhout in Beweging ondersteund via een programma verenigingsondersteuning. Daarnaast heeft de gemeente Oosterhout een Vrijwilligers Informatie en Servicepunt (VIP), dat vrijwilligerswerk in algemene zin ondersteunt via onder andere deskundigheidsbevordering en een vacaturebank voor vrijwilligerswerk.

3.2.4. Financiële middelen

De gemeente Oosterhout besteedt met betrekking tot de sport geld aan accommodaties, subsidies, sportstimulering en gemeentelijk personeel op het gebied van sport. Daar tegenover staan inkomsten vanuit de sport voor de huur en exploitatie van sportaccommodaties. In het overzicht hieronder staan de belangrijkste financiële kengetallen voor de gemeente Oosterhout weergegeven, hierin zijn alle gemeentelijke bijdragen/kosten en opbrengsten verwerkt. De kengetallen van de gemeente Oosterhout zijn vergeleken met de gemiddelden van een aantal gemeenten uit de database van BMC. Dit zijn over het algemeen grotere gemeenten dan Oosterhout. In de praktijk blijken verschillen tussen de kengetallen van gemeenten niet het gevolg te zijn van de omvang van de gemeente, maar meer van de wijze waarop de gemeente de sport georganiseerd heeft. Kortom, kengetallen van grotere en minder grote gemeenten zijn goed vergelijkbaar.

KENGETALLEN BEGROTING		OOSTERHOUT	BMC database gemeenten
PEILJAAR 2011 (REALISATIE)			
KOSTEN TOTAAL (100%)	€	5.938.349	
Inwoners		54.135	
KOSTEN BUITENSPORT (ABSOLUUT)	€	1.009.971	
KOSTEN BINNENSPOORT (ABSOLUUT)	€	1.482.500	
KOSTEN ZWEMBADEN (ABSOLUUT)	€	2.634.130	
KOSTEN SPORT ALGEMEEN (ABSOLUUT)	€	811.748	
KOSTEN BUITENSPORT (%)		17%	29%
KOSTEN BINNENSPOORT (%)		25%	26%
KOSTEN ZWEMBADEN v totaal (%)		44%	35%
KOSTEN SPORT ALGEMEEN (%)		14%	13%
KOSTEN TOTAAL (/INWONER)	€	110	€ 81
KOSTEN BUITENSPORT (/INWONER)	€	19	€ 23
KOSTEN BINNENSPOORT (/INWONER)	€	27	€ 21
KOSTEN ZWEMBADEN v totaal (/INWONER)	€	49	€ 28
KOSTEN SPORT ALGEMEEN (/INWONER)	€	15	€ 10
SALDO BUITENSPORT (ABSOLUUT: kosten-opbrengsten)	€	857.357	
SALDO BINNENSPOORT (ABSOLUUT)	€	1.067.398	
SALDO ZWEMBADEN (ABSOLUUT)	€	1.863.540	
SALDO SPORT ALGEMEEN (ABSOLUUT)	€	811.748	
DEKKINGSGRAAD BUITENSPORT (opbrengsten als % van de kosten)		15%	
DEKKINGSGRAAD BINNENSPOORT (%)		28%	
DEKKINGSGRAAD ZWEMBADEN (%)		29%	
DEKKINGSGRAAD SPORT ALGEMEEN (%)		0%	
Dekkingspercentage begroting (opbrengsten / kosten)		23%	

Toelichting kengetallen begroting:

De financiële kengetallen zijn gebaseerd op de gemeentelijke begroting van 2011. In 2011 bedroegen de totale gemeentelijke kosten op het gebied van sport voor de gemeente dus € 5.938.349,- en dat is zo'n € 110,- per inwoner. Via de verhuur en exploitatie van sportaccommodaties heeft de gemeente Oosterhout 23% van de totale kosten via inkomsten 'terug weten te verdienen' (dekkingsgraad: 23%).

Verreweg de grootste kosten (en inkomsten) hebben betrekking op de zwembaden. 26% van deze kosten heeft de gemeente Oosterhout terug weten te verdienen. Bij binnensportaccommodaties, daarna de grootste kostenpost, wordt een vergelijkbaar deel van de kosten terugverdiend (28%). Bij de buitensportaccommodaties is dat substantieel lager (15%) en tegenover de kosten sport algemeen (subsidies, sportstimulering en formatie) staan geen inkomsten.

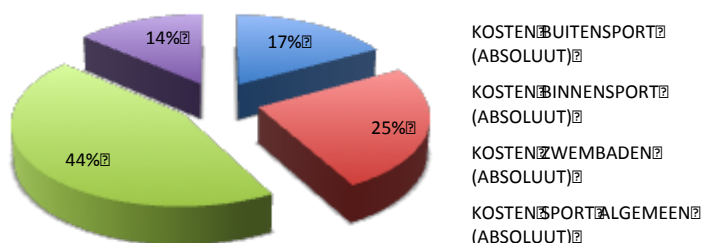
Als gevolg van de bezuinigingen die de gemeente Oosterhout heeft aangekondigd, is ook de sport geconfronteerd met een taakstelling. Gedacht wordt aan een jaarlijkse bezuiniging van € 400.000,- in 2015 ten opzichte van 2011, zo'n 6,5-7% van de begroting. De exacte uitwerking en verdeling over de beleidsinstrumenten/kostenposten plus de besluitvorming en implementatie hiervan moet nog plaatsvinden.

Oosterhout vergeleken met het landelijke beeld:

De belangrijkste kengetallen uit de begroting sport zijn vergeleken met een aantal gemeenten uit de database van BMC. Voor 6 gemeenten beschikte BMC over kengetallen die exact hetzelfde gedefinieerd zijn (Utrecht, Haarlem, Amersfoort, Zaanstad, Den Bosch en Dordrecht), de kengetallen van Oosterhout zijn met de gemiddelden van deze gemeenten vergeleken. Data van een groot aantal andere gemeenten met licht afwijkende definities van de kengetallen bevestigen het beeld.

- De totale kosten voor sport per inwoner bedragen in Oosterhout € 110 en zijn daarmee duidelijk hoger dan in de BMC database gemeenten (€ 81).
Dit is vooral veroorzaakt doordat de kosten per inwoner voor de zwembaden substantieel hoger zijn in Oosterhout dan in de BMC database gemeenten: € 49 versus € 28. De hoge kosten worden met name veroorzaakt doordat Oosterhout veel meer m² buitenzwemwater per inwoner heeft dan de BMC database gemeenten (zie 2.2.2.). De kosten zijn daardoor hoog, terwijl als gevolg van de beperkte openingstijden (4 maanden per jaar) de opbrengsten relatief laag zijn. De kosten voor de zwembaden beslaan daarmee ook een groter deel van de totale kosten voor sport in Oosterhout (44%) in vergelijking met de BMC database gemeenten (29%). Niet voor niets zet de gemeente Oosterhout in op het terugdringen van het exploitatietekort voor de zwembaden.
- De kosten per inwoner voor de binnensport liggen in Oosterhout € 6 hoger dan bij de BMC database gemeenten: € 27 versus € 21. Dit is opmerkelijk, omdat het aanbod aan binnensportaccommodaties juist achterblijft bij het landelijk gemiddelde (zie 2.2.2.). Uit het onderzoek is als mogelijke oorzaak voor de hoge kosten per inwoner voor de binnensport naar voren gekomen:
  - o Een hoog percentage personeelskosten als onderdeel van de totale kosten voor de binnensportaccommodaties.
- De kosten voor de buitensport per inwoner liggen in Oosterhout € 4 lager dan bij de BMC database gemeenten: € 19 versus € 23. Dit is opmerkelijk, omdat het aanbod aan buitensportaccommodaties juist hoger is dan in de BMC database gemeenten (zie 2.2.2.). Uit het onderzoek zijn als mogelijke oorzaken voor de lage kosten per inwoner voor de buitensport naar voren gekomen:
  - o Een laag percentage personeelskosten als onderdeel van de totale kosten voor de buitensportaccommodaties.
  - o Een laag percentage onderhoudskosten als onderdeel van de totale kosten voor de buitensportaccommodaties. De lage onderhoudskosten worden mede veroorzaakt doordat de onderhoudswerkzaamheden deels uitgevoerd worden door de verenigingen. Het blijkt dat verenigingen het onderhoud goedkoper kunnen uitvoeren dan een professionele organisatie door de inzet van vrijwilligers.
- De kosten voor sport algemeen per inwoner (met name sportbeleid en sportstimulering) liggen in Oosterhout € 5 hoger dan in de BMC database gemeenten: € 15 versus € 10.

Kostenprofiel Oosterhout

3.3. Sportaccommodaties

De gemeente Oosterhout faciliteert het sportbeleid door het beschikbaar stellen en (mede) bekostigen van sportaccommodaties.

Ook heeft de gemeente beleid met betrekking tot de mate waarin de gemeente c.q. de sportverenigingen/gebruikers verantwoordelijk zijn voor de ontwikkeling en instandhouding van sportaccommodaties. In Oosterhout is een groot deel van de sportaccommodaties gemeentelijk eigendom en zijn er daarnaast enkele accommodaties in private handen. De zogenaamde basisvoorzieningen zijn eigendom van de gemeente. De gemeente is volledig verantwoordelijk voor de gemeentelijke sportaccommodaties. Binnen de gemeente is, sinds een interne verzelfstandiging van de gemeentelijke sportaccommodaties, Sportbedrijf Oosterhout verantwoordelijk voor:

- Beheer, onderhoud en exploitatie van de gemeentelijke zwembaden de Blikken en Arkendonk, Recreatieoord de Warande, Sporthal Arkendonk en Sporthal Oosterheide en zes over de gemeente verspreide gymzalen.
- Beheer, onderhoud en exploitatie van aan verenigingen verhuurde sportaccommodaties (15 buitensportaccommodaties).

In 1999 heeft de gemeente Oosterhout een deel van het onderhoud en in enkele gevallen ook delen van het eigendom van de sportaccommodaties die toen in gemeentelijke handen waren geprivatiseerd. Destijds zijn er met de betreffende verenigingen afspraken op maat gemaakt met betrekking tot het al dan niet privatiseren van het eigendom van de grond en de opstallen en het beheer en onderhoud van de accommodatie. De feitelijke situatie wisselt per vereniging. Sindsdien hebben er geen wijzigingen meer plaatsgevonden en de basisvoorzieningen zijn dus eigendom van de gemeente.

De gemeente heeft de laatste jaren veel geld geïnvesteerd in de realisatie en aanpassing van sportaccommodaties zoals de realisatie van sportpark de Contreie en de renovatie van de accommodatie van voetbalvereniging TSC. Ten tijde van de realisatie en aanpassing van deze accommodaties zijn er met de verenigingen

afspraken gemaakt over de verdeling van verantwoordelijkheden en eigendommen, inclusief de privatisering van delen van beheer, onderhoud en eigendom van de accommodatie. Tegelijkertijd hebben de gemeente en de verenigingen afspraken gemaakt over de wijze waarop de verenigingen en de accommodaties kunnen bijdragen aan de gemeentelijke doelstellingen. Voor het nieuw op te stellen accommodatiebeleid van de gemeente Oosterhout kunnen de eerste ervaringen met betrekking tot de verdeling van verantwoordelijkheden en eigendommen en de bijdrage aan de gemeentelijke doelstellingen als input dienen. De kaders voor het nieuwe sportaccommodatiebeleid worden in de nieuwe sportnota geformuleerd, de uitwerking hiervan zal later plaatsvinden. Aandachtspunt voor de gemeente is in elk geval het toekomstbestendig organiseren van beheer, onderhoud en exploitatie van de sportaccommodaties.

De gemeente heeft inzicht in en monitort de kosten van de accommodaties die zij in bezit heeft (zie 3.2.4.). De gemeente Oosterhout geeft aan ook inzicht te hebben in het gebruik en de bezettingsgraden van de gemeentelijke sportaccommodaties en dit te monitoren. Volgens de gemeente zijn de bezettingsgraden goed en past het aanbod goed bij de (huidige en toekomstige) vraag/behoefte aan sportaccommodaties. Dit hebben we niet kunnen verifiëren tijdens het onderzoek.

Het faciliteren van de sport via het (mede) bekostigen en beschikbaar stellen van sportaccommodaties is historisch gegroeid. Hierbij is er tot op heden geen structurele link aangebracht richting de doelen en doelgroepen waar het sportbeleid van de gemeente Oosterhout is gericht. De gemeente Oosterhout zet als gevolg hiervan ook niet actief in op het monitoren en het verkrijgen van inzicht in hoeverre de activiteiten in de sportaccommodaties aansluiten op de door de gemeente gestelde doelen c.q. het gebruik door de aangegeven doelgroepen. Wel zijn er recent dus de eerste afspraken gemaakt met verenigingen hierover. Bij het opstellen van het nieuwe accommodatiebeleid gaat de gemeente verder aandacht besteden aan de mate waarin de activiteiten in de sportaccommodaties aansluiten op de door de gemeente gestelde doelen c.q. het gebruik door de aangegeven doelgroepen. Op het nieuwe sportpark de Contreie zie je de verenigingen bijvoorbeeld dus al steeds sterker inzetten op het bijdragen aan de maatschappij c.q. de maatschappelijke doelen van de gemeente.

Beschrijving afschrijvingsmethodiek en dekking gemeente Oosterhout:

“Op dit moment wordt in de gemeente Oosterhout in principe lineair afgeschreven. Voor de annuïtaire methode kan gekozen worden, wanneer tegenover de kapitaallasten een periodieke inkomensstroom staat welke betrekking heeft op het desbetreffende actief. De baten en lasten worden derhalve in dezelfde periode aan hetzelfde actief toegerekend.

Afschrijvingstermijnen Sport binnen:

- 10 jaar: bijdrage aan verenigingen
- 20 jaar: bouwkundige voorzieningen aan accommodaties
- 10 jaar: technische voorzieningen aan accommodaties

Afschrijvingstermijnen Sport buiten:

- 25 jaar: aanleg velden
- 10 jaar: bijdrage aan verenigingen
- 20 jaar: bouwkundige voorzieningen aan accommodaties

- 15 jaar: renovatie velden
- 10 jaar: technische voorzieningen aan accommodaties

Investerings komen alleen ten laste van reserves indien wordt voldaan aan de volgende twee criteria:

1. de kapitaallasten van de investering worden niet in de kostprijs of in een tarief verdisconteerd (het bedrag wordt dus niet doorberekend);
2. de investering kent een lange afschrijftermijn en komt in principe niet in aanmerking om op termijn te worden vervangen.

Het toegepaste rentepercentage is 4,5%."

3.4. Subsidies en overige beleidsinstrumenten

De gemeente Oosterhout faciliteert het sportbeleid door het verstrekken van subsidies aan onder andere verenigingen en via sportstimulering.

De gemeente Oosterhout heeft de beleidsregels voor subsidieverstrekking gewijzigd en opnieuw vastgesteld met ingang van oktober 2012. In de nieuwe beleidsregels is een verband aangebracht met de door de gemeente gestelde beleidsdoelstellingen. Als onderdeel van de wijziging van de beleidsregels zijn ook de beleidsregels voor de sportsubsidies gewijzigd. Sportverenigingen komen in aanmerking voor een tweetal subsidies:

- Een exploitatiesubsidie ter dekking van het tekort van de exploitatie van de subsidieontvanger, waarbij de gemeente op hoofdlijnen stuurt op de aard van de activiteiten en de doelgroepen waarop deze activiteiten zich richten.
- Een activiteitensubsidie gericht op een prestatie, activiteit, product of resultaat, die aansluit op gemeentelijk beleid en die inhoudelijk een afgerond resultaat oplevert.

In de concrete uitwerking komt het er op neer dat sportverenigingen hoofdzakelijk een exploitatiesubsidie ontvangen die gebaseerd is op de huurkosten en het percentage jeugdleden van een vereniging. De berekening van de exploitatiesubsidie is als volgt:

- $\text{Aantal jeugdleden t/m 22 jaar} / \text{Totaal aantal leden} * \text{Huursom} * 25\%$. (met een maximum van € 15.000,- per aanvraag).

Als randvoorwaarde wordt gesteld dat de subsidieontvanger breedtesport aanbiedt, op een laagdrempelige manier en voor iedereen toegankelijk. Hiermee is er dus sprake van een verband tussen de exploitatiesubsidie en de door de gemeente gestelde doelen. In feite heeft de gemeente Oosterhout gekozen voor een tussenvorm van volledige output subsidiering enerzijds en een jeugdleden- en huursubsidie anderzijds.

In Oosterhout verzorgt Oosterhout in Beweging de volledige sportstimulering, inclusief de impuls brede scholen, sport en cultuur. De op deze wijze ondersteunde activiteiten sluiten via het uitvoeringsplan wel aan op de gemeente gestelde doelen en de door de gemeente gehanteerde doelgroepenbenadering.

Oosterhout in Beweging (OiB):

"OiB is op 18 april 2005 opgericht en heeft zich sindsdien sterk ontwikkeld. Startend met twee sportstimuleringsprojecten in opdracht van de gemeente is OiB nu actief op vele vlakken. Sinds 2005 is het aantal projecten toegenomen, de kwaliteit van de activiteiten verbeterd, de doelgroep is breder en OiB weet meer mensen/kinderen te bereiken dan ooit. Inmiddels is OiB met 12 medewerkers een hecht team dat staat voor de sport in Oosterhout!

De gemeente Oosterhout is de belangrijkste opdrachtgever van OiB. Maar omdat OiB direct in wil kunnen spelen op ontwikkelingen in haar omgeving, wordt steeds gezocht naar mogelijkheden om zelf activiteiten te ontplooiën. Ook is OiB actief in contact met andere opdrachtgevers dan de gemeente Oosterhout.

OiB vindt het belangrijk om zich in te blijven zetten voor het bevorderen van de sport als middel om de gezondheid en sociale cohesie in familiestad Oosterhout te bevorderen. Dit door aandacht te hebben voor samenwerking tussen sport en onderwijs, investeringen in sterke en maatschappelijk betrokken sportverenigingen en het bevorderen van de sportdeelname."

"De stichting OiB heeft als doel de sportinfrastructuur in de gemeente Oosterhout te versterken en diensten te verlenen ten behoeve van de sport in de gemeente Oosterhout. OiB wil haar doel bereiken door:

- Het coördineren, opzetten en uitvoeren van sport(stimulerings)projecten.
- Stimuleren van sportdeelname onder inwoners van de gemeente, o.a. gericht op jeugd, senioren en mensen met een beperking.
- Versterken van sportinfrastructuur door initiëren, stimuleren en afstemmen van sportactiviteiten.
- Het verstrekken van voorlichting en informatie.
- Doorverwijzen van sporter en sportaanbieder.
- Ondersteuning op maat van verenigingen, andere sportaanbieders en sporters."

De uitvoering van de Impuls brede scholen, sport en cultuur via de inzet van combinatiefunctionarissen is een belangrijk deel van de werkzaamheden van OiB (net als eerder de uitvoering van de breedtesportimpuls en de BOS-projecten). Momenteel werkt OiB via de volgende programma's: 1) OiB Jeugd, 2) OiB Zakelijk, 3) OiB Senioren, 4) Aangepast sporten, 5) OiB Particulieren en 6) OiB Verenigingen

- Kerntaak van OiB is sportsimulering voor de gemeente Oosterhout. Hiervoor werkt OiB nauw samen met de beleidsmedewerkers van de gemeente en het veld. OiB kent het veld goed en is dus ook goed in staat om input voor beleidsontwikkeling te geven.
- Samenwerking met de beleidsmedewerkers is onder andere essentieel om de stimuleringsregelingen goed in te kunnen bedden in het beleid van de gemeente c.q. om deze te laten beklijven.
- De visie van de gemeente is c.q. moet leidend zijn. Bijvoorbeeld de visie ten aanzien van doelgroepen, verenigingsondersteuning, de rol van verenigingen in de wijken etc.
- OiB zet combinatiefunctionarissen in voor zowel de uitvoering van activiteiten als het verbinden van netwerken. Het accent gaat richting de uitvoering en dat is iets dat makkelijker meetbaar is.
- Commitment van partners voor sportstimuleringsactiviteiten is nodig, vooral ook om tot blijvende effecten en beklijvende best practices te komen. Wellicht leidt het vragen van een kleine symbolische bijdrage van verenigingen en

scholen tot een groter commitment.

- De uitvoering van OiB in de periode 2005-2010 is in 2012 geëvalueerd evenals De impuls brede scholen, sport en cultuur en op basis daarvan is besloten OiB voor te zetten.
  - OiB heeft een groot bereik in Oosterhout en er is tevredenheid over de kwaliteit van de inzet van combinatiefunctionarissen.
  - Het landelijke streefcijfer om 10% van de sportverenigingen te versterken door activiteiten van combinatiefunctionarissen is in Oosterhout ruimschoots gehaald.
  - OiB heeft een goede bijdrage geleverd aan het bevorderen van de sportdeelname door inwoners van Oosterhout.
  - OiB heeft het sportstimuleringsbeleid van de gemeente Oosterhout op goede wijze uitgevoerd en heeft partners uit de buurt, het onderwijs en de sport hierbij betrokken. Ook heeft OiB de loketfunctie uitgebouwd.
  - De enige doelstelling die niet behaald is, is het verwerven van externe middelen om een grotere onafhankelijkheid van de gemeentefinanciering te kunnen realiseren. OiB is voor 90-95% afhankelijk van de gemeente Oosterhout.

4. Monitoring, evaluatie en controle van beleid

4.1. Monitoring

Onderzoeksvraag:

In hoeverre beschikt de gemeente over informatie om vast te stellen of de ondersteunde activiteiten er toe leiden dat de beoogde maatschappelijke effecten worden bereikt?

De gemeente Oosterhout beschikte de afgelopen jaren over voldoende informatie om het beleid op te kunnen baseren, om de voortgang van de gestelde doelen te kunnen monitoren etc.

Het monitoren en evalueren van het sportbeleid wordt enigszins bemoeilijkt doordat er een tweetal documenten met voor een klein deel verschillende doelstellingen voor het sportbeleid gelden, namelijk de Kadernota Sport en Sportieve Recreatie 2004-2014 en het Programma Sport uit de Programmabegroting 2012, en er geen verbindende beschrijving is (zie eerder). Hierdoor is het niet duidelijk is of straks kan worden aangetoond in welke mate de beoogde maatschappelijke effecten bereikt zijn en of deze het gevolg zijn van het door de gemeente gevoerde sportbeleid. Het Programma Sport van de Programmabegroting en de sportstimuleringsactiviteiten van Oosterhout in Beweging zijn losstaand echter wel prima te monitoren en evalueren.

Monitoring vindt plaats via de planning & control cyclus van de gemeente. Via de programmabegroting, bestuursrapportages en de jaarrekening wordt verantwoording afgeleid over plannen, activiteiten, investeringen etc. en afwijkingen hiervan. Daarnaast wordt er indien nodig periodiek en/of ad-hoc gerapporteerd over belangrijke dossiers. Ook op het gebied van sport wordt er op deze twee wijzen verantwoording afgelegd. Bijvoorbeeld ten aanzien van het privatiseringstraject sportaccommodaties.

4.2. Evaluatie

Onderzoeksvraag:

In hoeverre wordt op grond van inzichten in maatschappelijke effecten tot aanpassing van beleid gekomen?

De gemeente Oosterhout heeft tijdens de looptijd van de Kadernota Sport en Sportieve Recreatie 2004-2014 (nog) geen overall evaluatie van het sportbeleid uitgevoerd. En dus is het sportbeleid in Oosterhout niet op basis van een dergelijke evaluatie aangepast of vernieuwd de laatste jaren. Wel heeft de gemeente de afgelopen jaren onderdelen van het sportbeleid geëvalueerd en op basis van deze evaluaties die beleidsonderdelen aangepast of vernieuwd. Ook is de gemeente van plan om het sportbeleid ter voorbereiding op het opstellen van de nieuwe sportnota in 2013 te gaan evalueren. En dus kan dan ook het beleid op basis hiervan op systematische en consistente wijze worden aangepast.

- In 2012 heeft bijvoorbeeld de Evaluatie Oosterhout in Beweging 2005-2010 en de Evaluatie van de Impuls brede scholen, sport en cultuur plaatsgevonden.

4.3. Rol gemeenteraad

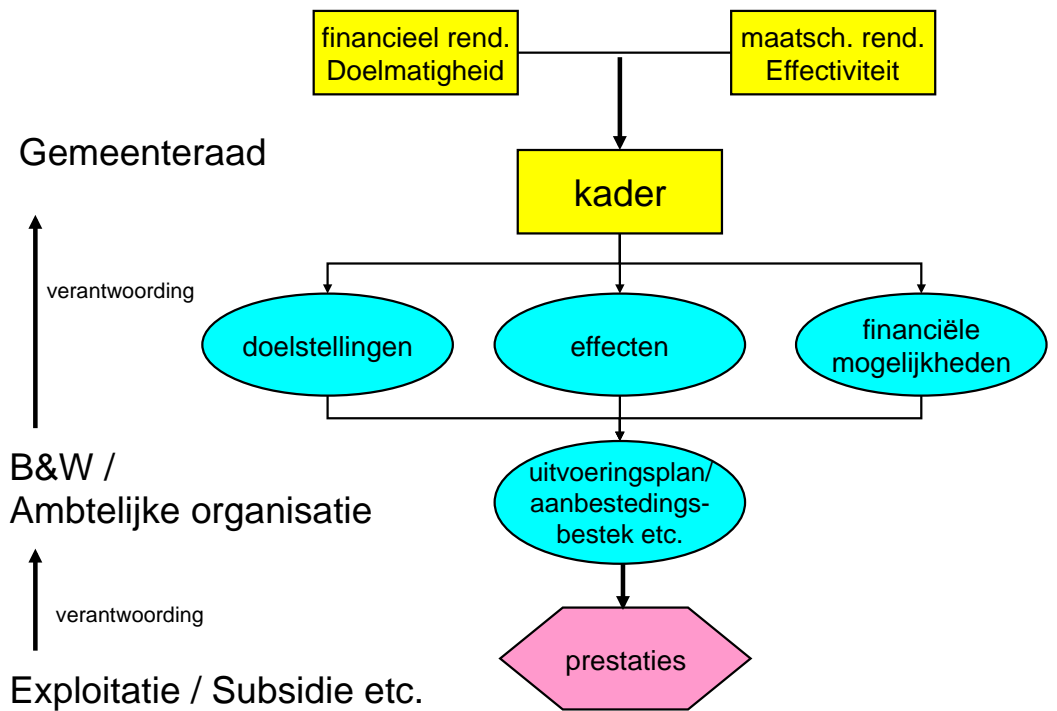
Onderzoeksvraag:

In hoeverre (kunnen) raadsleden invulling geven aan hun kaderstellende en controlerende rol?

De gemeenteraad van Oosterhout heeft de Kadernota Sport en Sportieve Recreatie 2004-2014 lang geleden vastgesteld. En heeft ook in het totstandkomingsproces op cruciale momenten een rol gespeeld door input te verstrekken, uitgangspunten mee te geven etc.

De gemeenteraad is in redelijke mate in staat om invulling te geven aan haar kaderstellende en controlerende rol. Zie hiervoor de onderstaande figuur met daarin de cyclus "kaders stellen", "kaders uitvoeren" en "kaders toepassen". De gemeenteraad heeft een kader voor het sportbeleid voor de periode 2004-2014 opgesteld en daar doelstellingen, effecten en een financieel plaatje aan verbonden. Het uitvoeringsplan dat hieraan gekoppeld is liep tot en met 2007. Daarna is de uitvoering via de Programma's Sport uit de Programmabegroting gaan lopen. De verbinding tussen de beide documenten vindt plaats via de algemene tekst van de Programmabegroting, deze is gebaseerd op de Kadernota. Zodoende is er nog altijd een expliciete link tussen het beleid enerzijds en de beleidsuitvoering en de mate waarin de activiteiten bijdragen aan de gemeentelijke doelen anderzijds. En ook kan de gemeenteraad rapportagemomenten verbinden aan de beleidskaders die zij heeft gesteld.

Wel geldt dat de twee voor het sportbeleid geldende documenten voor het sportbeleid, de Kadernota Sport en Sportieve Recreatie 2004-2014 en het Programma Sport uit de Programmabegroting 2012, voor een klein deel verschillende doelstellingen kennen. De hoofddoelstellingen van beide documenten zijn vergelijkbaar, de hiervan afgeleide operationele doelstellingen zijn deels verschillend. Helaas is deze aanpassing van de operationele doelstellingen in de overgang van de Kadernota Sport richting de Programmabegroting niet gemarkeerd en beschreven in bijvoorbeeld de jaarlijkse Programmabegroting. Dit had de rapportage aan en de controle door de raad nog adequater kunnen maken.

De bestuurlijke informatievoorziening vindt plaats via de planning & control cyclus van de gemeente. Er zijn geen signalen dat deze niet transparant, juist, tijdig en volledig is.

□

5. Conclusies en aanbevelingen

5.1. Inleiding

De Rekenkamer heeft onderzoek gedaan naar de doelmatigheid en effectiviteit van het sportbeleid van de gemeente Oosterhout. In hoofdstuk 3 zijn we ingegaan op de beleidsontwikkeling, beleidsuitvoering en de status van het beleid. Vervolgens zijn in hoofdstuk 4 de monitoring, evaluatie en controle van het beleid aan de orde gekomen. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de belangrijkste conclusies en aanbevelingen.

5.2. Conclusies

1. Beleidsontwikkeling en status sportbeleid:

De gemeente Oosterhout heeft het proces van beleidsontwikkeling voor het sportbeleid goed georganiseerd. Stakeholders worden in toenemende mate betrokken bij de beleidsontwikkeling. Ook wordt de input van hen steeds vaker daadwerkelijk meegenomen bij de beleidsontwikkeling en –uitvoering.

De status van het sportbeleid in de gemeente Oosterhout is grotendeels duidelijk vastgelegd. Momenteel gelden er twee documenten voor het sportbeleid, namelijk de Kadernota Sport en Sportieve Recreatie 2004-2014 en het Programma Sport uit de Programmabegroting 2012. De gemeente heeft de doelstellingen van het beleid de afgelopen jaren doorontwikkeld c.q. geactualiseerd via de programma's sport in de programmabegrotingen. De hoofddoelstelling van de Kadernota Sport en Sportieve Recreatie 2004-2014 en de hoofddoelstelling van het Programma Sport uit de Programmabegroting 2012 zijn vergelijkbaar. Het verband tussen de beide documenten c.q. de doorontwikkeling van de hoofddoelstelling/beleidsdoelstellingen van het sportbeleid is voor een (groot) deel inzichtelijk gemaakt. Het is alleen niet duidelijk wat er gebeurd is met de operationele doelstellingen uit de kadernota in de doorontwikkeling van het beleid de afgelopen jaren.

2. Samenhang met andere beleidsterreinen:

Bij de ontwikkeling en uitvoering van het sportbeleid van de gemeente Oosterhout is sprake van een duidelijke samenhang met andere beleidsterreinen. De samenhang van sport en andere beleidsterreinen wordt beschreven in de kadernota sport en in nota's van andere beleidsterreinen. Ook heeft de gemeente de sport verankerd in de beleidsuitvoering op andere terreinen zoals onderwijs, jeugdbeleid en gezondheidsbeleid. Tot slot geldt dat Oosterhout via onder andere de drie opeenvolgende stimuleringsregelingen van de rijksoverheid het laatste decennium projecten heeft ontwikkeld waarbij sport en andere beleidsterreinen samenwerken. Voor een deel zijn deze projecten uitgebouwd tot structureel samenhangend beleid.

Het accent ligt vooral op een samenhang waarbij sport een middel is om de doelstellingen van andere beleidsterreinen te realiseren. Er is minder sprake van andere beleidsterreinen betrekken om de doelstellingen van het intrinsieke sportbeleid te realiseren.

3. Sportbeleid en de omgeving:

Bij de ontwikkeling en uitvoering van het sportbeleid van de gemeente Oosterhout is er in beperkte mate sprake van afstemming met landelijk en provinciaal beleid. Ook is er in beperkte mate sprake van samenwerking met andere gemeenten in de regio. Wel geldt dat de aandacht voor regionale samenwerking toeneemt.

In de kadernota sport en sportieve recreatie 2004-2014, zijn relevante en actuele maatschappelijke en demografische ontwikkelingen beschreven. Bij de doorontwikkeling van het sportbeleid gedurende de beleidsperiode sinds 2004 zijn de specifiek voor het sportbeleid relevante maatschappelijke en demografische ontwikkelingen niet geactualiseerd of opnieuw beschreven.

4. Rol en doelstellingen gemeente:

De gemeente Oosterhout heeft een duidelijke en onderbouwde visie op haar rol en verantwoordelijkheden binnen de lokale gemeenschap op het gebied van sport en draagt die ook uit.

De doelstellingen van het gemeentelijke sportbeleid zijn grotendeels duidelijk en logisch geformuleerd. De gemeente Oosterhout heeft de doelstellingen van het beleid de afgelopen jaren doorontwikkeld c.q. geactualiseerd via de programma's sport in de programmabegrotingen. In het Programma Sport van de Programmabegroting 2012 heeft de gemeente op twee niveaus doelstellingen geformuleerd: 1) een algemene doelstelling en 2) effectdoelstellingen. Hiervan afgeleid zijn vervolgens concrete acties (prestatiedoelstellingen) en indicatoren, beiden voor een groter deel SMART geformuleerd dan eerder in de kadernota.

De gemeente heeft aandacht voor specifieke (lokale) doelgroepen bij de ontwikkeling en uitvoering van het sportbeleid. Oosterhout heeft specifieke doelgroepen onderscheiden in het beleid. De vertaalslag van de doelgroepenanalyse naar beleid, programma's en acties heeft de gemeente eerst via een actieplan gekoppeld aan de kadernota (2004-2007) vorm gegeven en daarna via de programma's sport van de programmabegrotingen. De gemeente is er in geslaagd om activiteiten voor een (groot) deel van de doelgroepen te realiseren via de stimuleringsregelingen van het rijk en/of via andere beleidsterreinen.

5. Sportaccommodaties, -verenigingen en -voorzieningen:

De gemeente Oosterhout heeft een ruim aanbod aan sportaccommodaties, -verenigingen en -voorzieningen. Vooral op het gebied van buitensportaccommodaties, verenigingen en zwembaden scoort Oosterhout goed. Alleen op het gebied van binnensportaccommodaties scoort de gemeente minder goed in vergelijking met landelijke kengetallen. De inwoners van Oosterhout zijn tevreden over de sportvoorzieningen.

Ook heeft de gemeente beleid met betrekking tot de mate waarin de gemeente c.q. de sportverenigingen/gebruikers verantwoordelijk zijn voor de ontwikkeling en instandhouding van sportaccommodaties. De gemeente is volledig verantwoordelijk voor beheer, onderhoud en exploitatie van de gemeentelijke sportaccommodaties (de zogenaamde basisvoorzieningen) via het intern verzelfstandigde Sportbedrijf Oosterhout.

De gemeente Oosterhout houdt zich nog niet structureel bezig met de vraag of de ondersteunde activiteiten in de accommodaties aansluiten op de door de gemeente gestelde doelen en de door de gemeente gehanteerde doelgroepbenadering. Uit ervaring weten we dat dit geldt voor de meeste gemeenten in Nederland. Het faciliteren van de sport via het (mede) bekostigen en beschikbaar stellen van sportaccommodaties is historisch gegroeid. Hierdoor is er tot op heden geen structurele link aangebracht met de doelen en doelgroepen waar het sportbeleid van de gemeente op is gericht. Ook worden er nog niet structureel afspraken gemaakt met verenigingen over de bijdrage aan de gemeentelijke doelstellingen. Wel heeft de gemeente Oosterhout bij recent gerealiseerde en gerenoveerde sportaccommodaties met de verenigingen afspraken gemaakt over 1) de verdeling van verantwoordelijkheden en eigendommen, inclusief de privatisering van delen van beheer, onderhoud en eigendom van de accommodatie, en 2) de wijze waarop de verenigingen en de accommodaties kunnen bijdragen aan de gemeentelijke doelstellingen.

6. Subsidies en sportstimulering:

De gemeente Oosterhout heeft bij de subsidieverstrekking aan verenigingen sinds kort een verband aangebracht met de gemeentelijke doelstellingen. Concreet betekent dit dat sportverenigingen een exploitatiesubsidie ontvangen die gebaseerd is op de huurkosten en het percentage jeugdleden van een vereniging. Als randvoorwaarde wordt gesteld dat de subsidieontvanger breedtesport aanbiedt, op een laagdrempelige manier en voor iedereen toegankelijk. Hiermee is er sprake van een verband tussen de exploitatiesubsidie en de door de gemeente gestelde doelen. In feite heeft de gemeente Oosterhout gekozen voor een tussenvorm van volledige output subsidiering enerzijds en een jeugdleden- en huursubsidie anderzijds.

7. Monitoring, evaluatie en controle van beleid:

De gemeente Oosterhout beschikt via de planning & control cyclus en specifieke rapportages over voldoende informatie om het beleid te kunnen voeden en om de voortgang van de gestelde doelen te kunnen monitoren.

Het monitoren en evalueren van het sportbeleid wordt bemoeilijkt doordat er een tweetal documenten met voor een klein deel verschillende doelstellingen voor het sportbeleid gelden, namelijk de Kadernota Sport en Sportieve Recreatie 2004-2014 en het Programma Sport uit de Programmabegroting 2012, en er geen verbindende beschrijving is. Hierdoor is het niet duidelijk of straks volledig kan worden aangetoond in welke mate de beoogde maatschappelijke effecten bereikt zijn en of deze het gevolg zijn van het door de gemeente gevoerde sportbeleid. Het Programma Sport van de Programmabegroting en de sportstimuleringsactiviteiten van Oosterhout in Beweging zijn losstaand wel prima te monitoren en evalueren. Ook heeft de gemeente de afgelopen jaren onderdelen van het sportbeleid geëvalueerd en op basis van deze evaluaties die beleidsonderdelen aangepast of vernieuwd.

De gemeenteraad is in redelijke mate in staat om invulling te geven aan haar kaderstellende en controlerende rol. De gemeenteraad heeft een kader voor het sportbeleid voor de periode 2004-2014 opgesteld en daar doelstellingen, effecten en een financieel plaatje aan verbonden. Het uitvoeringsplan dat hieraan gekoppeld is liep tot en met 2007. Daarna is de uitvoering via de Programma's Sport uit de Programmabegroting gaan lopen. De verbinding tussen de beide documenten vindt plaats via de algemene tekst van de Programmabegroting, deze is gebaseerd op de Kadernota. Zodoende is er een expliciete link tussen het beleid enerzijds en de

beleidsuitvoering en de mate waarin de activiteiten bijdragen aan de gemeentelijke doelen anderzijds. Ook kan de gemeenteraad rapportagemomenten verbinden aan de beleidskaders die zij heeft gesteld.

BEANTWOORDING CENTRALE ONDERZOEKSVRAAG:

- ***In hoeverre is het sportbeleid van de gemeente Oosterhout als effectief en doelmatig aan te merken?***

De gemeente Oosterhout geeft over het algemeen goed invulling aan de zeven hierboven behandelde bestanddelen van het sportbeleid. Het sportbeleid van de gemeente Oosterhout is dan ook aan te merken als effectief. Dit is mede het gevolg van het feit dat de gemeente Oosterhout fors investeert in sport.

De gemeente Oosterhout investeert, ook in vergelijking met het landelijke beeld, fors in sport. De totale kosten voor sport per inwoner bedragen in Oosterhout € 110 en zijn daarmee duidelijk hoger dan in de BMC database gemeenten (€ 81). Dit is veroorzaakt doordat de kosten per inwoner voor de zwembaden, de binnensportaccommodaties en sport algemeen substantieel hoger zijn in Oosterhout dan in de BMC database gemeenten.

- Vooral de kosten per inwoner voor de zwembaden liggen fors hoger dan in de BMC database gemeenten (€ 49 versus € 28). Dit wordt met name veroorzaakt doordat Oosterhout veel meer m² zwemwater per inwoner heeft dan de BMC database gemeenten.
- Het is opmerkelijk dat de kosten voor de binnensportaccommodaties in Oosterhout relatief hoog zijn. Eerder is immers geconstateerd dat de gemeente in vergelijking met het landelijke beeld minder binnensportaccommodaties telt. Mogelijk komt dit doordat alle binnensportaccommodaties door de gemeente beheerd worden. Bovendien geldt dat een relatief groot deel van de totale kosten voor de binnensportaccommodaties personeelskosten betreft.
- De kosten voor de buitensportaccommodaties liggen in Oosterhout iets onder het landelijke beeld, terwijl het aanbod aan buitensportaccommodaties juist iets boven het landelijk gemiddelde ligt. Mogelijk komt dit door relatief lage personeelskosten en relatie lage onderhoudskosten.

In hoeverre het sportbeleid van een gemeente doelmatig is, is geïsoleerd moeilijk te bepalen. Ook voor de gemeente Oosterhout geldt dat de doelmatigheid van het sportbeleid afzonderlijk, dat wil zeggen zonder een inhoudelijke vergelijking met andere gemeenten, moeilijk te bepalen is. Wel zijn er aanwijzingen dat de doelmatigheid van het beleid op bepaalde onderdelen verbeterd kan worden:

- Door het betrekken van andere beleidsterreinen om de doelstellingen van het sportbeleid te realiseren.
- Door het intensiveren van regionale samenwerking op het gebied van sport(beleid).
- Door een nauwere aansluiting van (de ondersteunde activiteiten in/op) de sportaccommodaties bij de doelstellingen van het gemeentelijke sportbeleid.

Verder kan geconstateerd worden dat de deelname aan de stimuleringsregelingen van de rijksoverheid een effectief en doelmatig beleidsinstrument gebleken is in Oosterhout. Via de projecten in het kader van de breedtesportimpuls en de BOS-impuls en de huidige inzet van combinatiefunctionarissen heeft het sportbeleid

diverse (deels blijvende en beklijvende) impulsen gekregen en is er structurele samenwerking ontstaan tussen de sport en andere beleidsterreinen met betrekking tot de inzet van sport als middel. Bovendien is er gezien de cofinanciering van de rijksoverheid sprake van efficiënt gebruik van gemeentelijke middelen.

5.3. Aanbevelingen

1. Beleidsontwikkeling en status sportbeleid:

Ons belangrijkste advies aan de gemeente Oosterhout is om in het kader van het nieuwe sportbeleid, dat in 2013 wordt geformuleerd, zowel een beleidskader als een uitvoeringsplan op te stellen en ook het verband tussen de beide documenten logisch en duidelijk te beschrijven. Zodat ook de vertaalslag van de beleidsontwikkeling en –kaders richting de uitvoering duidelijk vastgelegd wordt. Ook adviseren we om in de toekomst belangrijke besluiten die van invloed zijn op het sportbeleid en de uitvoering hiervan vast te leggen en te voorzien van een toelichting. Zodoende kan de gemeente de status van het sportbeleid en de uitvoering ervan altijd duidelijk over het voetlicht brengen. Bovendien kan de monitoring en evaluatie van het beleid en de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad dan effectief worden ingevuld.

2. Samenhang met andere beleidsterreinen:

Voor wat betreft de samenhang van sport met andere beleidsterreinen raden wij aan om in het uitvoeringsplan aan te geven:

- 1) Op welke wijze andere beleidsterreinen betrokken kunnen worden om de specifieke doelstellingen van het sportbeleid te realiseren. Zodat het sportbeleid zelf ook baat heeft bij samenhangend beleid met andere terreinen.
- 2) Hoe de effectiviteit van sport als middel om bij te dragen aan resultaten op de andere beleidsterreinen gemeten kan worden. En hoe er voor gezorgd kan worden dat de andere beleidsterreinen hier actief op sturen. Zodat de sport op objectieve wijze kan aantonen dat het een effectief middel is om de doelstellingen van andere beleidsterreinen te realiseren.

3. Sportbeleid en de omgeving:

Wij adviseren om in het uitvoeringsplan te beschrijven op welke wijze relevante maatschappelijke en demografische ontwikkelingen worden vertaald naar het daadwerkelijke beleid, de doelstellingen, programma's etc.

4. Rol en doelstellingen gemeente:

Met betrekking tot de doelstellingen van het sportbeleid raden wij aan om in het nieuwe sportbeleid:

- Het verband tussen de verschillende doelstellingen, bijvoorbeeld de hoofddoelstelling en hiervan afgeleide doelstellingen en indicatoren, altijd volledig duidelijk, inzichtelijk te maken in de beleidskaders en uitvoeringsplannen. En om indien mogelijk ook doelstellingen en/of indicatoren SMART te formuleren.
- De vertaalslag van de doelgroepenanalyse naar beleid, programma's en acties gericht op de doelgroepen te beschrijven.

5. Sportaccommodaties, -verenigingen en -voorzieningen:

Ons advies luidt om in het binnenkort op te stellen sportaccommodatiebeleid aan te geven in welke mate er op de middellange termijn een expliciete link kan worden

aangebracht tussen de beschikbaarstelling en financiering van sportaccommodaties en de bijdrage van (de activiteiten in) deze accommodaties aan de beleidsdoelen van de gemeente. De eerste ervaringen die momenteel worden opgedaan bij het recent gerealiseerde sportpark de Contreie, kunnen hiervoor samen met de verenigingen en andere stakeholders geanalyseerd worden en vervolgens als input dienen.

Daarnaast raden wij aan om in het sportaccommodatiebeleid aan te geven hoe beheer, onderhoud en exploitatie van alle recent gerealiseerde en gerenoveerde accommodaties toekomstbestendig georganiseerd kan worden.

Verder achten wij het wenselijk dat de gemeente nader analyseert wat de oorzaken zijn van de relatief hoge kosten voor de binnensport in combinatie met het relatief lage aantal binnensportaccommodaties in Oosterhout. Zodat een plan kan worden ontwikkeld om de doelmatige en effectieve inzet van middelen op het gebied van de binnensportaccommodaties te vergroten.

6. Subsidies en sportstimulering:

Het advies is om in het nieuwe sportbeleid aan te geven op welke wijze het verband tussen de subsidiering en financiering van verenigingen, andere (sport)organisaties en sportactiviteiten en de bijdrage hiervan aan de beleidsdoelen van de gemeente verder versterkt kan worden. Eerste stap kan zijn om te onderzoeken in hoeverre de aanpassing van de subsidiesystematiek in 2012 heeft geleid tot een grotere bijdrage van de gesubsidieerde organisaties en activiteiten aan de beleidsdoelen van de gemeente.

7. Monitoring, evaluatie en controle van beleid:

Wij raden aan om in het nieuwe sportbeleid expliciet te maken wat het verband is tussen het beleid enerzijds en de beleidsuitvoering en de mate waarin de activiteiten bijdragen aan de gemeentelijke doelen anderzijds. En om vervolgens de monitoring en evaluatie hierop in te richten. Zodat straks kan worden aangetoond in welke mate de beoogde maatschappelijke effecten bereikt zijn en of deze het gevolg zijn van het door de gemeente gevoerde sportbeleid. Dan kan ook de rapportage aan en de controle door de raad adequaat ingevuld worden.

Verder adviseren wij in algemene zin om de status van het sportbeleid en de uitvoering ervan altijd duidelijk over het voetlicht te kunnen brengen (zie 1). Op basis hiervan kan de monitoring en evaluatie van het beleid en de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad dan effectief worden ingevuld.

DOELMATIGHEID EN EFFECTIVITEIT VAN HET SPORTBELEID:

Ten behoeve van een (verdere) vergroting van de doelmatigheid en effectiviteit van het sportbeleid adviseren wij de gemeente Oosterhout om:

- Sterker in te zetten op samenwerking met het veld en het stimuleren van samenwerking binnen het beleidsveld sport. Dit betekent nog sterker inzetten op de initiërende en regisserende rol van de gemeente. Initiatieven en netwerken aan elkaar koppelen en het veld 'uitnodigen' om zelf en met elkaar beleidsdoelen te realiseren. Concreet zou de gemeente alle verenigingen kunnen vragen om actief bij te dragen aan het realiseren van minimaal twee doelstellingen van het nieuwe sportbeleid van de gemeente. En om daarbij met minimaal één andere vereniging samen te werken aan een project of activiteit.

- Te blijven inzetten op een gerichte inzet van combinatiefunctionarissen/ buurtsportcoaches in overeenstemming met de doelen van het gemeentelijke sportbeleid. Concreet zou de gemeente de inzet van buurtsportcoaches kunnen koppelen aan en richten naar de doelstellingen van het nieuwe sportbeleid.
- Sterker in te zetten op de samenhang met andere beleidsterreinen. Via het betrekken van meer andere beleidsterreinen ten behoeve van de doelstellingen van het sportbeleid. En door de effectiviteit van de bijdrage van sport aan andere beleidsterreinen in kaart te brengen en dus sport gericht te kunnen inzetten. Voor dit laatste zou de gemeente bijvoorbeeld een eenvoudig meetinstrument kunnen ontwikkelen.
- Sterker in te zetten op regionale samenwerking op het gebied van sportaccommodaties en aangepast sporten. Als eerste stap zou de gemeente het initiatief kunnen nemen om samen met andere gemeenten in de regio te inventariseren op welke aspecten de regionale samenwerking zich op het gebied van sportaccommodaties en de aangepaste sport het beste kan richten. Op basis hiervan kan dan een actieplan ontwikkeld worden.
- In te zetten op het aanbrengen van een expliciete link tussen de subsidiering en financiering van sportaccommodaties, verenigingen, andere (sport)organisaties en sportactiviteiten en de bijdrage hiervan aan de beleidsdoelen van de gemeente. (zie ook bij 5 en 6)
- SMART doelen, resultaten en activiteiten voor de doelgroepen jongeren, ouderen en aangepaste sporters in het uitvoeringsplan op te nemen.

6. Reactie College op conceptrapport

Op 20 maart 2013 heeft de Rekenkamer het conceptrapport aangeboden voor bestuurlijk hoor en wederhoor. Het College heeft hierop gereageerd bij brief van 16 mei 2013. De inhoud van deze brief is onderstaand integraal verwoord.

Geachte heer De Schipper,

Op 20 maart 2013 hebben wij de Conceptrapportage van het Rekenkameronderzoek naar de Doelmatigheid en de Effectiviteit van het Sportbeleid in Oosterhout van u ontvangen.

Graag reageren wij op de conceptrapportage.

Om te beginnen stellen wij vast dat de conceptrapportage voor ons veel herkenbare zaken bevat en zien er een bevestiging in dat we goed op weg zijn.

In het rapport refereert u aan het in 2013 nieuw op te stellen sportbeleid. Onlangs heeft de gemeenteraad de door ons college vastgestelde visie op sport en bewegen in Oosterhout, "Samen Sporten en Bewegen", opiniërend behandeld. De gemeenteraad heeft uitgesproken tevreden te zijn met de in de visie geschetste beleidslijn voor de toekomst en de spreekt uit content te zijn met de deelname van 'het veld' bij het tot stand komen van de visie. Samenwerking met het veld en het stimuleren van samenwerking binnen het beleidsveld sport is een van uw aanbevelingen. Aan ons college is het nu om de in de visie geschetste hoofdlijnen uit te werken in een beleid voor de komende jaren.

Tevens geeft u een aantal suggesties voor de uitvoering.

De door u geadviseerde continuering van de inzet van de combinatie-functionarissen wordt via het programma 'De Brede Buurt' gerealiseerd en gegarandeerd. In dit programma wordt, door de doelstellingen van de WMO als uitgangspunt te nemen, de samenhang met andere beleidsterreinen gestimuleerd. Door de inzet van een sportmakelaar wordt nog sterker ingezet op de initiërende en regisserende rol van de gemeente. Initiatieven en netwerken worden aan elkaar gekoppeld en het veld wordt 'uitgenodigd en gestimuleerd om zelf en met elkaar beleidsdoelen te realiseren.

U adviseert samenwerking met andere gemeenten in de regio te zoeken op het terrein van aangepast sporten. Onze gemeente participeert al in een samenwerkingsverband met een aantal andere West Brabantse gemeenten, het sportloket aangepast sporten. In de komende twee jaar zal via dit sportloket duidelijk worden op welke wijze regionale samenwerking op het vlak van aangepast sporten bij zal dragen aan het stimuleren van aangepast sporten en bewegen.

Bij de start van het onderzoek is de wens en verwachting uitgesproken dat de uitkomsten van uw onderzoek input zouden moeten opleveren voor toekomstig sport- en beweegbeleid van onze gemeente. Deze verwachting is uitgekomen.

Hoogachtend,
BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN OOSTERHOUT,

, burgemeester,

, secretaris.

7. Nawoord

De Rekenkamer heeft met instemming kennis genomen van de reactie van het College.

Bijlagen

- Bijlage 1 Normenkader ontwikkeling van beleid
- Bijlage 2 Normenkader realisatie van beleid
- Bijlage 3 Normenkader monitoring van beleid
- Bijlage 4 Normenkader evaluatie van beleid
- Bijlage 5 Normenkader rol gemeenteraad
- Bijlage 6 Bronnen & interviews

BIJLAGE 1 – NORMENKADER ONTWIKKELING VAN BELEID

Niveau van onderzoek	Onderzoeksvragen (aandachtspunten)	Normen	Bevindingen	Bron
1. Ontwikkeling van beleid	Vanuit welke belangen, rollen en verantwoordelijkheden heeft de gemeente betrokkenheid bij activiteiten op het gebied van sport en beweging?	Couleur Locale, case by case beoordeling. De gemeente heeft een duidelijke en onderbouwde visie op haar rol en verantwoordelijkheden binnen de lokale gemeenschap op het gebied van sport.	<p>De gemeente Oosterhout heeft een duidelijke visie op de rollen en verantwoordelijkheden die de gemeente heeft op het gebied van sport.</p> <p>De gemeente Oosterhout kiest ervoor om hoofdzakelijk een regisserende en een voorwaardenscheppende rol op zich te nemen. In de kadernota licht de gemeente dit als volgt toe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Samenwerking met particulier en maatschappelijk initiatief staat voorop. - Daar waar particulier en maatschappelijk initiatief onvoldoende zijn om de gemeentelijke doelen te bereiken, neemt de gemeente een initiërende rol op zich. - De gemeente beoogt een accentverschuiving van: 1) aanbodgericht naar vraaggericht beleid en 2) subsidiëring op basis van ledenaantallen naar resultaten / bijdrage aan de doelen van het beleid. - Het beleid dient in toenemende mate tot stand te komen door interactie en communicatie in plaats van centrale sturing en regelgeving. <p>Deze rollen en de toelichting daarop zijn nog altijd actueel. De financiering van sport en sportaccommodaties is onderdeel van de voorwaardenscheppende rol.</p>	<p>Kadernota Sport en Sportieve Recreatie Oosterhout 2004-2014.</p> <p>Programmabegroting 2011, 2012.</p> <p>Interviews.</p>
Centrale vraag: Op welke wijze is het sportbeleid tot stand gekomen? En heeft dit geresulteerd in duidelijke	Welke doelen streeft de gemeente na met het gemeentelijk sportbeleid	Inventariserend. Couleur Locale, case by case beoordeling.	De gemeente Oosterhout heeft, afgeleid van een visie, op twee niveaus doelstellingen geformuleerd in de Kadernota Sport en Sportieve Recreatie 2004-2014: 1) Missie (hoofddoelstelling) en 2) Sportbeleidsuitgangspunten (operationele doelstellingen). De exacte verbanden tussen de missie (hoofddoelstelling) en de sportbeleidsuitgangspunten (operationele doelstellingen) zijn niet helemaal duidelijk, inzichtelijk gemaakt. De operationele doelstellingen hebben deels het karakter van actiepunten. Verder zijn de doelstellingen in de Kadernota van de gemeente Oosterhout slechts voor een klein deel SMART geformuleerd.	<p>Kadernota Sport en Sportieve Recreatie Oosterhout 2004-2014.</p> <p>Programmabegroting 2011, 2012.</p> <p>Jaarverslag 2010, 2011.</p>

<p>afspraken m.b.t. doelen, doelgroepen, verantwoordelijkheden en inzet van (financiële) middelen?</p>			<p>De gemeente Oosterhout heeft de doelstellingen van het beleid de afgelopen jaren doorontwikkeld c.q. geactualiseerd via de programma's sport in de programmabegrotingen. In het Programma Sport van de Programmabegroting 2012 heeft de gemeente ook op twee niveaus doelstellingen geformuleerd: 1) een algemene doelstelling en 2) effectdoelstellingen. Hiervan afgeleid zijn vervolgens concrete acties (prestatiedoelstellingen) en indicatoren, beiden voor een groter deel SMART geformuleerd dan eerder in de kadernota. De hoofddoelstelling van de Kadernota Sport en Sportieve Recreatie 2004-2014 en de algemene doelstelling van het Programma Sport uit de Programmabegroting 2012 zijn vergelijkbaar en dus is het verband tussen de beide documenten c.q. de doorontwikkeling van de hoofddoelstelling / beleidsdoelstellingen van het sportbeleid voor een (groot) deel inzichtelijk gemaakt. Het is alleen niet helemaal duidelijk wat er gebeurd is met de operationele doelstellingen uit de kadernota in de doorontwikkeling van het beleid de afgelopen jaren. Zie voor een beschrijving van de doelstellingen 3.2.2.</p>	<p>Concernrapportage kwartaal 2 2011.</p> <p>Coalitieakkoord 2010-2014.</p> <p>Sportbedrijf Oosterhout 2011-2014.</p> <p>Interviews.</p>
	<p>Worden binnen het beleid specifieke doelgroepen onderscheiden?</p>	<p>Binnen het sportbeleid van de gemeente worden specifieke doelgroepen op een duidelijke en logische manier onderscheiden. De doelgroepindeling is gebaseerd op een analyse van de lokale situatie.</p>	<p>De gemeente Oosterhout heeft specifieke doelgroepen onderscheiden in het beleid. De vertaalslag van de doelgroepenanalyse naar beleid, programma's en acties heeft de gemeente dus via eerst een actieplan gekoppeld aan de kadernota (2004-2007) vorm gegeven en daarna via de programma's sport van de programmabegrotingen. De gemeente is er in geslaagd om activiteiten voor een (groot) deel van de doelgroepen te realiseren via de stimuleringsregelingen van het rijk en/of via andere beleidsterreinen. Zie voor de doelgroepen ook 3.2.2.</p>	<p>Kadernota Sport en Sportieve Recreatie Oosterhout 2004-2014.</p> <p>Programmabegroting 2011, 2012.</p> <p>Jaarverslag 2010, 2011.</p> <p>Coalitieakkoord 2010-2014.</p> <p>Sportbedrijf Oosterhout 2010-2014.</p> <p>Interviews.</p>
	<p>In hoeverre zijn de doelen SMART geformuleerd?</p>	<p>De doelen van het gemeentelijke sportbeleid zijn SMART geformuleerd.</p>	<p>De verschillende doelstellingen zijn voor een deel SMART geformuleerd en uitgewerkt (zie boven).</p>	<p>Kadernota Sport en Sportieve Recreatie Oosterhout 2004-2014.</p> <p>Programmabegroting 2011, 2012.</p>

				Interviews.
	in hoeverre is er bij de voorbereiding en uitvoering van beleid sprake van samenhang met andere beleidsterreinen (bijv. volksgezondheid, onderwijs, etc.)?	Bij de voorbereiding en uitvoering van het sportbeleid van de gemeente is sprake van een logische, effectieve en efficiënte samenhang met andere beleidsterreinen.	<p>Bij de gemeente Oosterhout is sprake van sterke samenhang van het sportbeleid met andere beleidsterreinen. De gemeente heeft hier veel aandacht voor en heeft het sportbeleid onderdeel gemaakt van haar integrale beleid. En dus besteedt de gemeente Oosterhout in ruime mate aandacht aan de samenhang van sport met andere beleidsterreinen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zowel in de Kadernota Sport en Sportieve Recreatie 2004-2014 als in de uitvoering van het beleid de afgelopen jaren. - De verbinding met aanpalende beleidsterreinen wordt benoemd in de Kadernota Sport en Sportieve Recreatie 2004-2014. Ook wordt de sport benoemd in beleidsnota's op andere beleidsterreinen (onder ander jeugd en gezondheid). - Via onder andere de drie opeenvolgende stimuleringsregelingen van de rijksoverheid heeft Oosterhout het laatste decennium projecten ontwikkeld waarbij sport en andere beleidsterreinen samenwerken, deels zijn deze projecten uitgebouwd tot structureel samenhangend beleid. Oosterhout heeft aan alle drie de stimuleringsregelingen van de rijksoverheid meegedaan: <ul style="list-style-type: none"> o Breedtesportimpuls (1999-2004) o BOS-impuls (2005-2011) o Impuls brede scholen, sport en cultuur (2008-2012). <p>Vooralsnog ligt het accent dus vooral op een samenhang waarbij sport een middel is om de doelstellingen van andere beleidsterreinen te realiseren. De effectiviteit moet dan blijken uit de resultaten op de andere beleidsterreinen, de andere beleidsterreinen moeten hier dan ook actief op sturen. Er is minder sprake van andere beleidsterreinen betrekken (bijv. onderwijs) om de doestellingen van het (intrinsieke) sportbeleid te realiseren. In hoeverre de sport daadwerkelijk bijdraagt aan de realisatie van doelstellingen op andere beleidsterreinen zal in de toekomst moeten blijken. Is de sport een bewezen, effectief instrument? Daarnaast geldt dat vanuit de sport, het sportbeleid geredeneerd er ook gewoon sprake is van het benutten van kansen, middelen die beschikbaar zijn op andere beleidsterreinen.</p>	<p>Kadernota Sport en Sportieve Recreatie Oosterhout 2004-2014.</p> <p>Programmabegroting 2011, 2012</p> <p>Jaarverslag 2010, 2011.</p> <p>Actieprogramma Jong 2008-2010, 2011-2014.</p> <p>Beleidskader maatschappelijke ondersteuning 2012-2015.</p> <p>Beleidsnota WMO 2007-2011.</p> <p>Gezondheidsnota 2008-2011: 'Oosterhout stimuleert gezonde samenleving', incl. voortgangsrapportages.</p> <p>Evaluatie OiB 2005-2010.</p> <p>Evaluatie Impuls Brede scholen, sport en cultuur (2012).</p> <p>Interviews.</p>

Welke beleidsinstrumenten (beschikbaar stellen accommodaties, subsidies, garantstelling voor leningen etc.) zet de gemeente in om die doelen te realiseren?	Inventariserend. Couleur Locale, case by case beoordeling. De veronderstelde bijdrage van de instrumenten aan de realisatie van de beleidsdoelen zijn onderbouwd.	De gemeente Oosterhout zet in op de volgende drie beleidsinstrumenten: <ul style="list-style-type: none"> - Accommodaties (binnen en buiten) - Subsidies (aan verenigingen, direct en indirect) en tarieven (in relatie tot accommodaties) - Sportstimulering (via projectsubsidies, impulsen). Deze keuze is historisch bepaald en nog altijd relevant.	Kadernota sport en Sportieve Recreatie 2004-2014. Programmabegroting 2011, 2012. Interviews.
in hoeverre worden andere organisaties bij de beleidsvorming betrokken?	Bij de beleidsvorming creëert de gemeente draagvlak door op effectieve en efficiënte wijze andere organisaties te betrekken.	De gemeente Oosterhout zet in toenemende mate in op het samen met het veld, de samenleving ontwikkelen van beleid. Zodoende wordt bij de beleidsvorming ook getracht draagvlak te creëren bij stakeholders. Bij het opstellen van de nieuwe sportnota in 2013 zal de gemeente het veld betrekken en om input vragen. De gemeente Oosterhout heeft bij de beleidsvorming en de totstandkoming van de Kadernota Sport en Sportieve Recreatie 2004-2014 lang geleden overigens ook al stakeholders betrokken. De gemeente heeft de input van stakeholders toen ook daadwerkelijk meegenomen bij de totstandkoming van de kadernota. Stakeholders hebben dit gewaardeerd.	Kadernota Sport en Sportieve Recreatie Oosterhout 2004-2014. Programmabegroting 2011, 2012. Interviews.
in hoeverre worden met sportverenigingen en andere betrokken organisaties (prestatie)afspraken gemaakt m.b.t. de bijdrage aan de door de gemeente gestelde doelen?	Met sportverenigingen en andere stakeholders worden duidelijke afspraken gemaakt m.b.t. de bijdrage aan de door de gemeente gestelde doelen.	De gemeente Oosterhout tracht draagvlak te creëren voor het sportbeleid bij de stakeholders (zie eerder). Er worden echter nog geen prestatieafspraken met sportverenigingen en anderen gemaakt met betrekking tot de bijdrage aan de door de gemeente gestelde doelen.	Kadernota Sport en Sportieve Recreatie Oosterhout 2004-2014. Programmabegroting 2011, 2012. Interviews.
Heeft de gemeente beleid ontwikkeld m.b.t. de inzet en ondersteuning van vrijwilligers?	De gemeente heeft een effectief en efficiënt beleid m.b.t. de inzet en ondersteuning van vrijwilligers ontwikkeld.	De gemeente Oosterhout erkent dat vrijwilligers belangrijk zijn voor de sport. In Oosterhout is er sprake van een actief vrijwilligersleven, wel ontstaat er in toenemende mate druk op de beschikbaarheid van voldoende goede vrijwilligers in relatie tot de taken die er op de verenigingen afkomen. En dus worden verenigingen via Oosterhout in Beweging ondersteund via een programma verenigingsondersteuning. Daarnaast heeft de gemeente Oosterhout een Vrijwilligers Informatie en Servicepunt (VIP), dat vrijwilligerswerk in algemene zin ondersteunt via onder andere deskundigheidsbevordering en een vacaturebank voor vrijwilligerswerk.	Kadernota Sport en Sportieve Recreatie Oosterhout 2004-2014. Beleidskader maatschappelijk ondersteuning 2012-2015 Beleidsnota WMO 2007-2011.

			Programmabegroting 2011, 2012. Interviews.
Welke financiële middelen zet de gemeente in om de gestelde doelen te bereiken?	Inventariserend Couleur Locale, case by case beoordeling.	€ 5.938.349,- in 2011. Zie voor meer informatie 3.2.4.	Kadernota Sport en Sportieve Recreatie Oosterhout 2004-2014. Programmabegroting 2011, 2012. Interviews.
Op welke basis wordt de omvang en toedeling van financiële middelen aan de verschillende vormen van sport / beleidsinstrumenten berekend?	De omvang, toedeling en condities waaronder financiële middelen aan de verschillende vormen van sport / beleidsinstrumenten vindt op duidelijke en transparante wijze plaats en is op een toegankelijke wijze vastgelegd.	De omvang en toedeling van de financiële middelen aan de verschillende beleidsinstrumenten is historisch bepaald, gegroeid. Bovendien wordt rekening gehouden met algeheel geldende normen van bijvoorbeeld NOC*NSF en de VNG op met name accommodatiegebied.	Programmabegroting 2011, 2012. Interviews.
Op welke grondslagen wordt tot een taak- en kostenverdeling gekomen tussen de gemeente en de betrokken organisaties c.q. deelnemers aan de diverse vormen van sportbeoefening?	De criteria en condities voor de toedeling van taken en middelen zijn helder en onderbouwd op basis van de beoogde doelrealisatie. Couleur Locale, case by case beoordeling.	De grondslagen voor de taak- en kostenverdeling tussen de gemeente en het veld, de verenigingen en andere partners is historisch bepaald, gegroeid. Bovendien wordt rekening gehouden met algeheel geldende normen van bijvoorbeeld NOC*NSF en de VNG op met name accommodatiegebied.	Programmabegroting 2011, 2012. Interviews.
Op welke wijze vinden maatschappelijke en demografische ontwikkelingen (bijv. ontwikkelingen op het gebied van volksgezondheid en integratie, opkomst	Relevante maatschappelijke en demografische ontwikkelingen worden tijdig gesignaleerd en krijgen op een logische en effectieve wijze een plek in het sportbeleid van de gemeente.	De gemeente Oosterhout heeft in de Kadernota Sport en Sportieve Recreatie 2004-2014 relevante maatschappelijke en demografische ontwikkelingen gesignaleerd en beschreven en vertaald naar de doelstellingen van het beleid. Zowel landelijke trends en ontwikkelingen als (deels aanvullende) lokale trends en ontwikkelingen zijn beschreven in de sportnota. Gedurende de beleidsnotaperiode (2004-heden) heeft de gemeente het beleid, de doelstellingen en de programma's geactualiseerd en dit is onder andere	Kadernota Sport en Sportieve Recreatie Oosterhout 2004-2014. Programmabegroting 2011, 2012. Interviews.

<p>nieuwe vormen van sportbeoefening, wijzigingen in omvang en samenstelling bevolking) doorwerking in het sportbeleid?</p>		<p>gebeurd naar aanleiding van maatschappelijke en demografische ontwikkelingen aldus de gemeente. De specifiek voor het sportbeleid relevante maatschappelijke en demografische ontwikkelingen zijn echter niet telkens structureel beschreven en vastgelegd.</p>	
<p>In hoeverre vindt bij de beleidsontwikkeling samenwerking en afstemming plaats met de provincie en andere gemeenten?</p>	<p>Bij de beleidsontwikkeling wordt er op effectieve en efficiënte wijze samengewerkt en afgestemd met de provincie en andere gemeenten. In het geformuleerde beleid wordt de samenhang met het beleid van de provincie en andere gemeenten aangegeven.</p>	<p>Landelijk en provinciaal beleid zijn bij de gemeente Oosterhout niet expliciet een van de vertrekpunten geweest (voor het opstellen) van het sportbeleid. Wel neemt de aandacht voor regionale samenwerking bij de gemeente Oosterhout toe. Regionale samenwerking wordt voor de sport in toenemende mate als ambitie of als wens beschreven, bijvoorbeeld ten behoeve van het creëren van een goed aanbod voor mensen met een beperking en ten behoeve van afstemming over sportaccommodaties met een regionale functie zoals de te realiseren (uitbreiding van de) zwembadaccommodatie de Warande.</p> <p>In de uitvoering van het beleid wordt er niet of nauwelijks afgestemd met het beleid van andere gemeenten in de regio en/of de provincie. Op het gebied van de gehandicaptensport worden er via een provinciaal project met andere gemeenten de eerste concrete stappen gezet (regionaal sportloket). Verder is er op bepaalde terreinen een samenwerkingsverband tussen de Amerstreekgemeenten en is er in beperkte mate sprake van overleg en informeren tussen de gemeente Oosterhout en andere gemeenten via het 'West-Brabant Huis' en informele overleggen. En een enkele keer wordt er samengewerkt als de betrokken gemeenten beiden/allemaal kansen of voordelen zien.</p>	<p>Kadernota Sport en Sportieve Recreatie Oosterhout 2004-2014.</p> <p>Programmabegroting 2011, 2012.</p> <p>Interviews.</p>
<p>In hoeverre vindt bij de beleidsontwikkeling samenwerking en afstemming plaats met het landelijke beleid en het Olympisch Plan 2028?</p>	<p>In het geformuleerde beleid wordt de samenhang met het landelijke beleid en het Olympisch Plan 2028 aangegeven.</p>	<p>In de Kadernota Sport en Sportieve Recreatie 2004-2014 is weinig aandacht voor aansluiting bij het landelijke en/of provinciale beleid. De kadernota is van ver voor het Olympisch Plan 2028 en het Sportplan Brabant 2016. En de recente Programma's Sport uit de jaarlijkse programmabegroting bevatten geen uitgebreide beschrijvingen en dus ook geen verwijzingen naar het Olympisch Plan 2028 en het Sportplan Brabant 2016. Kortom, het lijkt er op dat er in de beleidsontwikkeling in de gemeente Oosterhout weinig afstemming hiermee geweest is.</p>	<p>Kadernota Sport en Sportieve Recreatie Oosterhout 2004-2014.</p> <p>Programmabegroting 2011, 2012.</p> <p>Interviews.</p>
<p>Participeert de gemeente in de ontwikkeling en uitvoering van het sportplan Brabant 2016?</p>	<p>De gemeente participeert in de ontwikkeling en uitvoering van het sportplan Brabant 2016.</p>	<p>De gemeente Oosterhout participeert niet expliciet in de ontwikkeling en uitvoering van Sportplan Brabant 2016.</p>	<p>Kadernota Sport en Sportieve Recreatie Oosterhout 2004-2014.</p> <p>Programmabegroting 2011,</p>

				2012. Interviews.
	inventarisatie: op welke sporten heeft het sportbeleid van de gemeente betrekking, welke beleidsinstrumenten zet de gemeente daarvoor in, welke kosten zijn daaraan verbonden, wat zijn de bijdragen van betrokken organisaties en deelnemers?	Inventariserend. De gemeente heeft een goed inzicht Couleur Locale, case by case beoordeling.	De gemeenten Oosterhout heeft een goed beeld ten aanzien van de sporten en sportverenigingen in de gemeente en waarop dus via het beleid wordt ingezet.	Kadernota Sport en Sportieve Recreatie Oosterhout 2004-2014. Programmabegroting 2011, 2012. Interviews.

BIJLAGE 2 – NORMENKADER REALISATIE VAN BELEID

Niveau van onderzoek	Onderzoekvragen (aandachtspunten)	Normen	Bevindingen	Bron
2. Realisatie van beleid	<u>Sportaccommodaties</u>			
Centrale vraag: Welke beleidsinstrumenten worden ingezet om het beleid te realiseren? En in hoeverre is de uitvoering als effectief en doelmatig aan te merken?	In hoeverre faciliteert de gemeente het sportbeleid door het beschikbaar stellen of (mede)bekostigen van sportaccommodaties?	De gemeente faciliteert het sportbeleid door het beschikbaar stellen of (mede)bekostigen van sportaccommodaties.	De gemeenten Oosterhout faciliteert het sportbeleid door het beschikbaar stellen en (mede) bekostigen van sportaccommodaties. In de gemeente Oosterhout is een groot deel van de sportaccommodaties gemeentelijk eigendom en zijn er daarnaast enkele accommodaties in private handen. De zogenaamde basisvoorzieningen zijn eigendom van de gemeente. De gemeente Oosterhout is volledig verantwoordelijk voor de gemeentelijke sportaccommodaties.	Kadernota Sport en Sportieve Recreatie Oosterhout 2004-2014. Programmabegroting 2011, 2012. Jaarverslag 2010, 2011. Interviews.
	In hoeverre heeft de gemeente beleid ontwikkeld m.b.t. mate waarin de gemeente c.q. de sportverenigingen en/of beoefenaren verantwoordelijk zijn voor de ontwikkeling en instandhouding van sportaccommodaties?	De gemeente heeft duidelijk en effectief beleid ontwikkeld m.b.t. de mate waarin de gemeente c.q. de sportverenigingen en/of beoefenaren verantwoordelijk zijn voor de ontwikkeling en instandhouding van sportaccommodaties.	Ook heeft de gemeente Oosterhout beleid met betrekking tot de mate waarin de gemeente c.q. de sportverenigingen/gebruikers verantwoordelijk zijn voor de ontwikkeling en instandhouding van sportaccommodaties. In Oosterhout is een groot deel van de sportaccommodaties gemeentelijk eigendom en zijn er daarnaast enkele accommodaties in private handen. De zogenaamde basisvoorzieningen zijn eigendom van de gemeente. De gemeente is volledig verantwoordelijk voor de gemeentelijke sportaccommodaties. Binnen de gemeente is, sinds een interne verzelfstandiging van de gemeentelijke sportaccommodaties, Sportbedrijf Oosterhout verantwoordelijk voor: <ul style="list-style-type: none"> - Beheer, onderhoud en exploitatie van de gemeentelijke zwembaden de Blikken en Arkendonk, Recreatieoord de Warande, Sporthal Arkendonk en Sporthal Oosterheide en zes over de gemeente verspreide gymzalen. - Beheer, onderhoud en exploitatie van aan verenigingen verhuurde 	Kadernota Sport en Sportieve Recreatie Oosterhout 2004-2014. Programmabegroting 2011, 2012. Interviews.

			<p>sportaccommodaties (15 buitensportaccommodaties).</p> <p>In 1999 heeft de gemeente Oosterhout een deel van het onderhoud en in enkele gevallen ook delen van het eigendom van de sportaccommodaties die toen in gemeentelijke handen waren geprivatiseerd. Destijds zijn er met de betreffende verenigingen afspraken op maat gemaakt met betrekking tot het al dan niet privatiseren van het eigendom van de grond en de opstallen en het beheer en onderhoud van de accommodatie. De feitelijke situatie wisselt per vereniging.</p>	
	<p>Heeft de gemeente inzicht in gebruik en bezettingsgraden van de diverse accommodaties?</p>	<p>De gemeente monitort het gebruik en de bezettingsgraden van de diverse sportaccommodaties.</p>	<p>De gemeente Oosterhout heeft inzicht in het gebruik en de bezettingsgraden van de gemeentelijke sportaccommodaties en monitort dit. De bezettingsgraden zijn goed, het aanbod past goed bij de (huidige en toekomstige) vraag/behoefte aan sportaccommodaties.</p>	<p>Kadernota Sport en Sportieve Recreatie Oosterhout 2004-2014.</p> <p>Sportbedrijf Oosterhout 2010-2014.</p> <p>Programmabegroting 2011, 2012.</p> <p>Interviews.</p>
	<p>In hoeverre sluiten de activiteiten in de sportaccommodaties aan op de door de gemeente gestelde doelen c.q. gebruik door aangegeven doelgroepen?</p>	<p>De gemeente monitort of de ondersteunde activiteiten in de accommodaties aansluiten op de door de gemeente gestelde doelen en de door de gemeente gehanteerde doelgroepenbenadering.</p>	<p>Het faciliteren van de sport via het (mede) bekostigen en beschikbaar stellen van sportaccommodaties is historisch gegroeid. Hierbij is er tot op heden geen structurele link aangebracht richting de doelen en doelgroepen waar het sportbeleid van de gemeente Oosterhout is gericht. De gemeente Oosterhout zet als gevolg hiervan ook niet actief in op het monitoren en het verkrijgen van inzicht in hoeverre de activiteiten in de sportaccommodaties aansluiten op de door de gemeente gestelde doelen c.q. het gebruik door de aangegeven doelgroepen. Wel zijn er recent de eerste afspraken gemaakt met verenigingen hierover. Op het nieuwe sportpark de Contreie zie je de verenigingen bijvoorbeeld steeds sterker inzetten op het bijdragen aan de maatschappij c.q. de maatschappelijke doelen van de gemeente. Bij het opstellen van het nieuwe accommodatiebeleid gaat de gemeente verder aandacht besteden aan de mate waarin de activiteiten in de sportaccommodaties aansluiten op de door de gemeente gestelde doelen c.q. het gebruik door de aangegeven doelgroepen.</p>	<p>Kadernota Sport en Sportieve Recreatie Oosterhout 2004-2014.</p> <p>Programmabegroting 2011, 2012.</p> <p>Interviews.</p>
	<p>Welke kosten zijn aan bezit en exploitatie van deze accommodaties verbonden?</p>	<p>De gemeente monitort de kosten van de accommodaties die zij in bezit heeft. Couleur locale, case by case beoordeling.</p>	<p>De gemeente heeft inzicht in en monitort de kosten van de accommodaties die zij in bezit heeft (zie 3.2.4.).</p>	<p>Kadernota Sport en Sportieve Recreatie Oosterhout 2004-2014.</p> <p>Programmabegroting 2011, 2012.</p>

			Interviews.
Welke bijdragen worden gevraagd van verenigingen en/of individuele deelnemers?	Inventariserend Couleur locale, case by case beoordeling.	Sportverenigingen betalen huur voor de gemeentelijke sportaccommodaties en vragen op hun beurt contributie van hun leden. Kosten en opbrengsten van andere vormen van sportbeoefening verlopen voor en groot deel zonder financiële betrokkenheid van de gemeente.	Kadernota Sport en Sportieve Recreatie Oosterhout 2004-2014. Programmabegroting 2011, 2012. Interviews.
<u>Subsidies</u>			
In hoeverre faciliteert de gemeente het sportbeleid door het verstrekken van subsidies?	De gemeente faciliteert het sportbeleid door het verstrekken van subsidies.	De gemeente Oosterhout faciliteert het sportbeleid door het verstrekken van subsidies aan onder andere verenigingen en via sportstimulering.	Kadernota Sport en Sportieve Recreatie Oosterhout 2004-2014. Programmabegroting 2011, 2012. Algemene Subsidieverordening Oosterhout 2012. Beleidsregels voor Subsidieverstreking 2012. Interviews.
Op basis van welke grondslagen worden subsidies toegekend, en is er daarbij een logisch verband met de door de gemeente gestelde doelen?	Er is een logisch en effectief verband tussen de grondslagen waarop de subsidie wordt toegekend, de beoogde output van de gesubsidieerde activiteiten en de door de gemeente gestelde beleidsdoelen (outcome) op het gebied van sport.	De gemeente Oosterhout heeft de beleidsregels voor subsidieverstreking gewijzigd en opnieuw vastgesteld met ingang van oktober 2012. In de nieuwe beleidsregels is een verband aangebracht met de door de gemeente gestelde beleidsdoelstellingen. Als onderdeel van de wijziging van de beleidsregels zijn ook de beleidsregels voor de sportsubsidies gewijzigd. Sportverenigingen komen in aanmerking voor een tweetal subsidies: - Een exploitatiesubsidie ter dekking van het tekort van de exploitatie van de subsidieontvanger, waarbij de gemeente op hoofdlijnen stuurt op de aard van de activiteiten en de doelgroepen waarop deze activiteiten zich richten.	Kadernota Sport en Sportieve Recreatie Oosterhout 2004-2014. Programmabegroting 2010, 2011, 2012. Algemene Subsidieverordening

		<p>- Een activiteitensubsidie gericht op een prestatie, activiteit, product of resultaat, die aansluit op gemeentelijk beleid en die inhoudelijk een afgerond resultaat oplevert.</p> <p>In de concrete uitwerking komt het er op neer dat sportverenigingen hoofdzakelijk een exploitatiesubsidie ontvangen die gebaseerd is op de huurkosten en het percentage jeugdleden van een vereniging. De berekening van de exploitatiesubsidie is als volgt:</p> <p>- Aantal jeugdleden t/m 22 jaar / Totaal aantal leden * Huursom * 25%.</p> <p>Als randvoorwaarde wordt gesteld dat de subsidieontvanger breedtesport aanbiedt, op een laagdrempelige manier en voor iedereen toegankelijk. Hiermee is er dus sprake van een verband tussen de exploitatiesubsidie en de door de gemeente gestelde doelen. In feite heeft de gemeente Oosterhout gekozen voor een tussenvorm van volledige output subsidiering enerzijds en een jeugdleden- en huursubsidie anderzijds.</p>	<p>Oosterhout 2012.</p> <p>Beleidsregels voor Subsidieverstrekking 2012.</p> <p>Interviews.</p>
In welke mate maken verenigingen en individuele deelnemers gebruik van deze mogelijkheden	Verenigingen en individuele deelnemers zijn bekend met de subsidiemogelijkheden voor sportactiviteiten en maken hiervan op zodanige wijze gebruik dat de beoogde output wordt gerealiseerd.	Het grootste deel van de verenigingen ontvangt een exploitatiesubsidie.	<p>Kadernota Sport en Sportieve Recreatie Oosterhout 2004-2014.</p> <p>Programmabegroting 2010, 2011, 2012.</p> <p>Algemene Subsidieverordening Oosterhout 2012.</p> <p>Beleidsregels voor Subsidieverstrekking 2012.</p> <p>Interviews.</p>
In hoeverre sluiten de door subsidie ondersteunde activiteiten aan op de door de gemeente gestelde doelen c.q. gebruik door aangegeven doelgroepen?	De gemeente monitort of de met subsidie ondersteunde activiteiten aansluiten op de door de gemeente gestelde doelen en de door de gemeente gehanteerde doelgroepbenadering	<p>De gemeente Oosterhout heeft de beleidsregels voor subsidieverstrekking gewijzigd en opnieuw vastgesteld met ingang van oktober 2012. In de nieuwe beleidsregels is een verband aangebracht met de door de gemeente gestelde beleidsdoelstellingen. Sportverenigingen ontvangen hoofdzakelijk een exploitatiesubsidie die gebaseerd is op de huurkosten en het percentage jeugdleden van een vereniging. De berekening van de exploitatiesubsidie is als volgt:</p> <p>- Aantal jeugdleden t/m 22 jaar / Totaal aantal leden * Huursom * 25%.</p> <p>Als randvoorwaarde wordt gesteld dat de subsidieontvanger breedtesport</p>	<p>Kadernota Sport en Sportieve Recreatie Oosterhout 2004-2014.</p> <p>Programmabegroting 2010, 2011, 2012.</p> <p>Algemene Subsidieverordening</p>

		aanbiedt, op een laagdrempelige manier en voor iedereen toegankelijk. Hiermee is er dus sprake van een verband tussen de exploitatiesubsidie en de door de gemeente gestelde doelen. In feite heeft de gemeente Oosterhout gekozen voor een tussenvorm van volledige output subsidiering enerzijds en een jeugdleden- en huursubsidie anderzijds.	Oosterhout 2012. Beleidsregels voor Subsidieverstrekking 2012 Interviews.
Welke kosten zijn aan het verstrekken van subsidies verbonden?	a. De gemeente monitort de kosten van het verstrekken van sportsubsidies. b. Het proces van het verstrekken van subsidies is zo efficiënt mogelijk ingericht en de kosten hiervan worden zodoende geminimaliseerd.	De gemeente heeft recent een transitietraject op het gebied van de subsidiesystematiek voor de sport (en breder: alle beleidsterreinen) afgerond. Hierbij is ook het proces van het verstrekken van subsidies eenduidig vastgelegd en de kosten van het verstrekken van subsidies inzichtelijk gemaakt.	Kadernota Sport en Sportieve Recreatie Oosterhout 2004-2014. Programmabegroting 2010, 2011, 2012. Algemene Subsidieverordening Oosterhout 2012. Beleidsregels voor Subsidieverstrekking 2012. Interviews.
<u>Overige beleidsinstrumenten</u>		De gemeente Oosterhout faciliteert het sportbeleid door het verstrekken van subsidies aan onder andere verenigingen en via sportstimulering.	
In hoeverre maakt de gemeente van andere instrumenten gebruik om het sportbeleid te faciliteren?	Inventariserend. Deze beleidsinstrumenten dragen op een effectieve en efficiënte wijze bij aan de realisatie van de beleidsdoelstellingen.		Kadernota Sport en Sportieve Recreatie Oosterhout 2004-2014. Programmabegroting 2011, 2012. Evaluatie OiB 2005-2012. Evaluatie Impuls brede scholen, sport en cultuur (2012).

				Interviews.
	In hoeverre sluiten de op deze wijze ondersteunde activiteiten aan op de door de gemeente gestelde doelen c.q. gebruik door aangegeven doelgroepen?	De op deze wijze ondersteunde activiteiten sluiten aan op de door de gemeente gestelde doelen en de door de gemeente gehanteerde doelgroepenbenadering.	In de gemeente Oosterhout verzorgt Oosterhout in Beweging de volledige sportstimulering, inclusief de impuls brede scholen, sport en cultuur. De op deze wijze ondersteunde activiteiten sluiten via het uitvoeringsplan wel aan op de gemeente gestelde doelen en de door de gemeente gehanteerde doelgroepenbenadering.	Kadernota Sport en Sportieve Recreatie Oosterhout 2004-2014. Programmabegroting 2011, 2012. Evaluatie OiB 2005-2012. Evaluatie Impuls brede scholen, sport en cultuur (2012). Interviews.

BIJLAGE 3 – NORMENKADER MONITORING VAN BELEID

Niveau van onderzoek	Onderzoekvragen (aandachtspunten)	Normen	Bevindingen	Bron
3. Monitoring van beleid	Beschikt de gemeente over informatie om de voortgang van de vooraf gestelde doelen te kunnen monitoren?	De gemeente beschikt over heldere en transparante informatie om de voortgang van de vooraf gestelde doelen (in relatie tot de gemaakte kosten) te kunnen monitoren.	De gemeente Oosterhout beschikte de afgelopen jaren over voldoende informatie om het beleid op te kunnen baseren, om de voortgang van de gestelde doelen te kunnen monitoren etc.	Kadernota Sport en Sportieve Recreatie Oosterhout 2004-2014. Programmabegroting 2011, 2012. Jaarverslag 2010, 2011. Evaluatie OiB 2005-2012. Evaluatie Impuls brede scholen, sport en cultuur (2012). Interviews.
<u>Centrale vraag:</u> In hoeverre beschikt de gemeente over informatie om vast te stellen of de ondersteunde activiteiten er toe leiden dat de beoogde maatschappelijke	In hoeverre worden de beoogde maatschappelijk effecten in de praktijk bereikt?	De beoogde maatschappelijke effecten worden in de praktijk op efficiënte en effectieve wijze bereikt.	Het monitoren en evalueren van het sportbeleid wordt enigszins bemoeilijkt doordat er een tweetal documenten met voor een deel verschillende doelstellingen voor het sportbeleid gelden, namelijk de Kadernota Sport en Sportieve Recreatie 2004-2014 en het Programma Sport uit de Programmabegroting 2012, en er geen verbindende beschrijving is met SMART geformuleerde doelstellingen en activiteiten (zie eerder). En hierdoor is het niet duidelijk is of straks kan worden aangetoond in welke mate de beoogde maatschappelijke effecten bereikt zijn en of deze het gevolg zijn van het door de gemeente Oosterhout gevoerde sportbeleid. Het Programma Sport van de Programmabegroting en de sportstimuleringsactiviteiten van Oosterhout in Beweging zijn losstaand echter wel prima te monitoren en evalueren.	Kadernota Sport en Sportieve Recreatie Oosterhout 2004-2014. Programmabegroting 2011, 2012. Jaarverslag 2010, 2011. Evaluatie OiB 2005-2012.

effecten worden bereikt?				Evaluatie Impuls brede scholen, sport en cultuur (2012). Interviews.
	Kan worden aangetoond in welke mate de maatschappelijke effecten het gevolg zijn van het door de gemeente gevoerde sportbeleid?	Er kan op logische en consistente wijze worden aangetoond in welke mate de maatschappelijke effecten het gevolg zijn van het door de gemeente gevoerde sportbeleid.	Het monitoren en evalueren van het sportbeleid wordt enigszins bemoeilijkt doordat er een tweetal documenten met voor een deel verschillende doelstellingen voor het sportbeleid gelden, namelijk de Kadernota Sport en Sportieve Recreatie 2004-2014 en het Programma Sport uit de Programmabegroting 2012, en er geen verbindende beschrijving is met SMART geformuleerde doelstellingen en activiteiten (zie eerder). En hierdoor is het niet duidelijk is of straks kan worden aangetoond in welke mate de beoogde maatschappelijke effecten bereikt zijn en of deze het gevolg zijn van het door de gemeente Oosterhout gevoerde sportbeleid. Het Programma Sport van de Programmabegroting en de sportstimuleringsactiviteiten van Oosterhout in Beweging zijn losstaand echter wel prima te monitoren en evalueren.	Kadernota Sport en Sportieve Recreatie Oosterhout 2004-2014. Programmabegroting 2011, 2012. Jaarverslag 2010, 2011. Evaluatie OiB 2005-2012. Evaluatie Impuls brede scholen, sport en cultuur (2012). Interviews.

BIJLAGE 4 – NORMENKADER EVALUATIE VAN BELEID

Niveau van onderzoek	Onderzoeksvragen (aandachtspunten)	Normen	Bevindingen	Bron
4. Evaluatie van beleid	Wordt op grond van inzichten in maatschappelijke effecten tot aanpassing van beleid gekomen?	De gemeente evalueert periodiek het gevoerde beleid;	De gemeente Oosterhout heeft tijdens de looptijd van de Kadernota Sport en Sportieve Recreatie 2004-2014 (nog) geen overall evaluatie van het sportbeleid uitgevoerd. Wel heeft de gemeente Oosterhout de afgelopen jaren onderdelen van het sportbeleid geëvalueerd.	<ul style="list-style-type: none"> - Kadernota Sport en Sportieve Recreatie Oosterhout 2004-2014. - Programmabegroting 2011, 2012. - Jaarverslag 2010, 2011. - Evaluatie OiB 2005-2012. - Evaluatie Impuls brede scholen, sport en cultuur (2012). - Interviews.
Centrale vraag: In hoeverre wordt op grond van inzichten in maatschappelijke effecten tot aanpassing van beleid gekomen?		Op basis van inzicht in de (maatschappelijke) effecten van het gemeentelijke sportbeleid in samenhang met de ingezette beleidsinstrumenten wordt het beleid op systematische en consistente wijze aangepast	De gemeente Oosterhout heeft tijdens de looptijd van de Kadernota Sport en Sportieve Recreatie 2004-2014 (nog) geen overall evaluatie van het sportbeleid uitgevoerd. En dus is het sportbeleid in de gemeente Oosterhout niet op basis van een dergelijke evaluatie aangepast of vernieuwd de laatste jaren. Wel heeft de gemeente Oosterhout de afgelopen jaren onderdelen van het sportbeleid geëvalueerd en op basis van deze evaluaties die beleidsonderdelen aangepast of vernieuwd. Ook is de gemeente Oosterhout van plan om het sportbeleid ter voorbereiding op het opstellen van de nieuwe sportnota in 2013 te gaan evalueren. En dus kan dan ook het beleid op basis hiervan op systematische en consistente wijze worden aangepast.	<ul style="list-style-type: none"> - Kadernota Sport en Sportieve Recreatie Oosterhout 2004-2014. - Programmabegroting 2011, 2012. - Jaarverslag 2010, 2011. - Evaluatie OiB 2005-2012. - Evaluatie Impuls brede scholen, sport en cultuur (2012). - Interviews.

BIJLAGE 5 – NORMENKADER ROL GEMEENTERAAD

Niveau van onderzoek	Onderzoekvragen (aandachtspunten)	Normen	Bevindingen	Bron
5. Rol gemeenteraad	Hoe kan de raad kaders stellen en controleren?	De raad heeft een beleid(skader) voor sport vastgesteld en verbindt daaraan rapportagemomenten inzake de uitvoering. Couleur Locale, case by case beoordeling	<p>De gemeenteraad van Oosterhout heeft de Kadernota Sport en Sportieve Recreatie 2004-2014 lang geleden vastgesteld. En heeft ook in het totstandkomingsproces op cruciale momenten een rol gespeeld door input te verstrekken, uitgangspunten mee te geven etc.</p> <p>Momenteel gelden er twee documenten met voor een klein deel verschillende doelstellingen voor het sportbeleid, namelijk de Kadernota Sport en Sportieve Recreatie 2004-2014 en het Programma Sport uit de Programmabegroting 2012. De hoofddoelstellingen van beide documenten zijn vergelijkbaar, de hiervan afgeleide operationele doelstellingen zijn deels verschillend. Doordat er geen verbindende beschrijving is, is er feitelijk geen expliciete link aangebracht tussen het beleid enerzijds en de beleidsuitvoering en de mate waarin de activiteiten bijdragen aan de gemeentelijke doelen anderzijds. En ook kan de gemeenteraad hierdoor moeilijker rapportagemomenten verbinden aan de beleidskaders die zij heeft gesteld.</p>	<p>Kadernota Sport en Sportieve Recreatie Oosterhout 2004-2014.</p> <p>Programmabegroting 2011, 2012.</p> <p>Jaarverslag 2010, 2011.</p> <p>Evaluatie OiB 2005-2012.</p> <p>Evaluatie Impuls brede scholen, sport en cultuur (2012).</p> <p>Interviews.</p>
Centrale vraag: In hoeverre (kunnen) raadsleden invulling geven aan hun kaderstellende en controlerende rol?	Wordt de raad in de gelegenheid gesteld om op basis van alternatieven tot keuzes te komen?	De gemeenteraad wordt op besismomenten op transparante wijze en op basis van volledige informatie in de gelegenheid gesteld om op basis van alternatieven tot keuzes te komen.	<p>Momenteel gelden er twee documenten met voor een klein deel verschillende doelstellingen voor het sportbeleid, namelijk de Kadernota Sport en Sportieve Recreatie 2004-2014 en het Programma Sport uit de Programmabegroting 2012. De hoofddoelstellingen van beide documenten zijn vergelijkbaar, de hiervan afgeleide operationele doelstellingen zijn deels verschillend. Doordat er geen verbindende beschrijving is, is er feitelijk geen expliciete link aangebracht tussen het beleid enerzijds en de beleidsuitvoering en de mate waarin de activiteiten bijdragen aan de gemeentelijke doelen anderzijds. En ook kan de gemeenteraad hierdoor moeilijker rapportagemomenten verbinden aan de beleidskaders die zij heeft gesteld.</p>	<p>Kadernota Sport en Sportieve Recreatie Oosterhout 2004-2014.</p> <p>Programmabegroting 2011, 2012.</p> <p>Jaarverslag 2010, 2011.</p> <p>Evaluatie OiB 2005-2012.</p>

				Evaluatie Impuls brede scholen, sport en cultuur (2012).
	Is de bestuurlijke informatievoorziening tijdens de uitvoering van het beleid juist, tijdig en volledig?	De bestuurlijke informatievoorziening tijdens de uitvoering van het gemeentelijke sportbeleid is transparant, juist, tijdig en volledig.	De bestuurlijke informatievoorziening vindt plaats via de planning & control cyclus van de gemeente. Er zijn geen signalen dat deze niet transparant, juist, tijdig en volledig is.	Interviews.

BIJLAGE 6 – BRONVERMELDING & INTERVIEWS

Geraadpleegde bronnen:

- Kadernota Sport en Sportieve Recreatie Oosterhout 2004-2014.
- Sportbedrijf Oosterhout 2011-2014.
- Bestuursrapportages 2008, 2009, 2010, 2011.
- Jaarverslagen 2008, 2009, 2010, 2011.
- Programmabegroting 2008, 2009, 2010, 2011, 2012.
- Meerjarenbegroting 2012-2015.
- Actieprogramma Jong 2008-2010, 2011-2014.
- Beleidskader maatschappelijke ondersteuning 2012-2015.
- Beleidsnota WMO 2007-2011.
- Gezondheidsnota 2008-2011: 'Oosterhout stimuleert gezonde samenleving', incl. voortgangsrapportages.
- Buurt- en dorpsenquête 2009 – gezondheid, bewegen en sport.
- Buiten Spelen in Oosterhout (beleidsnota september 2007).
- Diverse projectplannen en rapportages combinatiefunctionarissen in Oosterhout.
- Diverse projectplannen en rapportages breedtesportimpuls in Oosterhout.
- Coalitieakkoord 2010-2014.
- Algemene Subsidieverordening Oosterhout 2012.
- Evaluatie Oosterhout in Beweging 2005-2010 (2012).
- Evaluatie van de Impuls brede scholen, sport en cultuur (2012).
- Besluiten, communicatie etc. m.b.t. (de totstandkoming van) de bovenstaande documenten.
- Beleidsbrief Sport Ministerie van VWS (2011)
- Olympisch Plan 2028 (2010)
- Sportplan Brabant 2016 (2011)

Interviews:

- Dhr. G. Snellen (voorzitter van Twins Sporting Club, Honkbal/Softbal, Oosterhout).
- Dhr. R. van der Heijden (Afdelingsmanager Sport, Cultuur & Welzijn gemeente Oosterhout).
- Dhr. F. Naafs (Coördinator Welzijn gemeente Oosterhout).
- Dhr. H. Nouwens (Coördinator Sportbedrijf Oosterhout).
- Dhr. J. Gelling (Coördinator Sportbedrijf Oosterhout).
- Dhr. P. van Stratum (Beleidsmedewerker Welzijn, Sport en Bewegen gemeente Oosterhout)
- Mevr. M. Rops (Beleidsondersteuning Sport, Cultuur & Welzijn gemeente Oosterhout).
- Mevr. M. Janse-Witte (wethouder Sport, Woonomgeving (incl. beheer en onderhoud, buurtbeheer en speelvoorzieningen), Maatschappelijke zorg (incl. ouderenbeleid en volksgezondheid) en Sociale Zekerheid).
- Dhr. E. Oolhorst (directeur Realisatie en Ontwikkeling gemeente Oosterhout).
- Dhr. G. Hoffmann (bestuurslid van IJSCO - IJs- en Skeelerclub Oosterhout).
- Mevr. M. Loeffen (directeur van OiB (Oosterhout in Beweging)).